

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7.50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Stanovsko zavedno obrtništvo mora zmagati!

Makedonska volilna praksa naših klerikalcev: klerikalna volilna komisija iz neopravičenih razlogov razveljavila kandidatno listo trgovskih gremijev — Ponos našega obrtništva zahteva, da vsi glasujejo za svojo stanovsko listo in maščujejo klerikalna nasilja nad organiziranim trgovstvom — Ne zaupajte plačanim klerikalnim agitatorjem! — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo ne sme pasti v popoln plen klerikalne nestrpnosti!

Do 30. t. m. se vrše volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Na dan 30. t. m. morajo biti vse glasovnice pri volilnem odboru. Klerikalci delajo z vsemi mogočimi sredstvi na to, da bi dobili zbornico v svojo malho. Najprej so spravili v volilni imenik zadrage, ki ne plačujejo nikake prispevke in nikakih zborničnih doklad. Zastopniki teh zadrug naj preglašujejo prave gospodarske kroge, ki vzdržujejo s svojimi prispevki vso zbornico in bodo s svojimi prispevki plačevali ogromne vsote za nepotreben luksuz okrog popravil zbornične palače ter za gradbo uradniške stanovanjske hiše, za kar klerikalni Jelačin-Ogrinov komisariat v zbornici ni dobil nikakega dovoljenja od strani gospodarskih krogov. To je nečuvena samovoljnost, zaradi katere se bodo naložila našim obrtnikom, trgovcem in industrijcem, ki so že itak preobremenjeni, še nova velika bremena.

Višek nasilij in zlorab pa je razveljavljanje liste Zveze trgovskih gremijev, s čimer so proglašeni kandidati klerikalne trgovske liste za izvoljene. Klerikalna volilna komisija je to storila zaradi malenkostnih napak na kandidatni listi, dočim klerikalne obrtniške liste, ki ima podobne napake, ni razveljavila. Iz popolnoma političnih vzrokov, iz pohlepa, da bi kakorkoli pobasala slovenski gospodarski parlament v svojo politično malho, je klerikalna volilna komisija odvzela pravico glasovanja 10.000 pravih trgovcev, ki plačujejo ogromne davščine za zbornico.

To nezaslišano nasilje je ogorčilo vse gospodarske kroge v Sloveniji, ki so poslali v Beograd posebno deputacijo, da pri ministru za trgovino in industrijo protestira proti takemu ravnanju. Obenem je deputacija ministru obrazložila tudi vse druge številne zlorabe, ki so jih zagrešili klerikalci za zbornične volitve.

Že zadnjič smo pisali, da je klerikalna volilna komisija iz volilnega imenika enostavno črtala g. Lovra Petovarja, češ, da je državni uradnik, ker ima v zakupu pošto, a na drugi strani je pustila v imeniku resničnega državnega uradnika profesorja g. Evgena Jarca. G. Petovar je širom Slovenije znan kot podjetnik, ki mora kot tak plačevati zbornično doklado ter tako prispevati za vzdrževanje zbornice. Njemu, podjetniku, so odvzeli glas, da ne sme voliti, da si pomaga vzdrževati zbornico, a zastopniki zadrug, župniki, kaplani, mežnarji in menda celo farovške kuharice, ki jim je slovensko gospodarstvo španska vas, ki ne odštejejo

niiti beliča za zbornične doklade in ki se za koristi gospodarskih krogov brigajo manj kakor za lanski sneg, so obdržali glasovalno pravico.

Konsumarji, že po prirodi nasprotniki trgovstva in obrtništva, imajo veliko besedo in se lahko smejejo gospodarskim krogom, ki plačujejo ogromne doklade. Res, menda le zato, da bodo vse te nasilnosti in zlorabe še bolj poudarjene, je bila razveljavljena lista organiziranega trgovstva.

Krepak obračun s klerikalci

Laži, s katerimi so hoteli doseči razveljavljanje Urekovega mandata — Strašen duševni teror SLS nad volilci v Sloveniji

Kakor znano so klerikalci v Narodni skupščini vložili pritožbo proti verifikaciji mandata g. Ureka, ki so jo utemeljevali s tem, da je bil poslanec Urek zaradi nečastnih dejanj že zaprt in da je po zdravniških spričevalih duševno bolan človek.

Poslanec g. Urek je v verifikacijski debati Narodne skupščine odgovoril na klerikalne laži in obrekovanja tako, da so klerikalni poslanci pobegnili iz skupščine, ker niso mogli zanikati njegove kritike. Govor poslanca Ureka vsebuje med drugim:

«Moj mandat ni osporen po zakonu in poslovniku, a je osporen tem težje, ker je osporen moralno! Mislim, da ni primere v Evropi, da bi se moral kak poslanec zagovarjati, oziroma se braniti proti takemu postopanju, kakor imam izredno čast to vršiti jaz. Uverjen sem, da ni parlamenta v Evropi, v katerem bi se našla družba, ki bi mogla s tako podlimi sredstvi, s tako podlim in nizkotnim orožjem napasti svojega nasprotnika, kakor se je to zgodilo v mojem primeru. Da je to nemoralno, dokazuje dejstvo, da so gospodje, ki so vložili obtožbo proti meni, vedeli, da ni resnična, da je laž. Tem nemoralnejša je pa stvar zaradi tega, ker sta obtožbo podpisala predstavnik naše cerkve, božji namestnik — dr. Hohnjec in predstavnik našega prava, odvetnik dr. Hodžar.

Izjaviti moram, da je cela obtožba, oziroma odvojeno mišljenje popolnoma prosta potvorba dejstev, ker so gospodje napisali samo ono, kar jim je ugajalo, izpustili pa vse, kar jim ni bilo prav.

Zakaj je bil Urek zaprt.

Gospodje so očitali, oziroma mi še očitajo, da sem bil leta 1908. radi hudodelstva jav-

Slovensko obrtništvo, maščuj to nasilje nad organiziranim trgovstvom in voli svojo stanovsko listo z nosilcem g. Josipom Rebečkom, ključavničarskim mojstrom v Ljubljani. Kandidatne liste organiziranega obrtništva klerikalna komisija ni mogla pod nikako pretežo razveljaviti. Slovensko obrtništvo, ne smeš dopustiti, da bi v zbornici neomejeno zavladovalo klerikalno konsumarstvo.

Ne poslušajte plačanih klerikalnih agitatorjev, ne dajte se od njih preslepiti, ne izročajte glasovalnih listin ljudem, katerih ne poznate! Obsodite gospodarstvo Jelačin-Ogrinovega zborničnega komisarijata, ki je odgovoren za pet milijonov dinarjev neodobrenih kreditov na račun Vaših zborničnih doklad! Vse prijatelje stanovsko zavednega obrtništva prosimo, da priskočijo v teh dneh na pomoč s svojo agitacijo. Trgovci, ki ste bili oropani volilne pravice, agitirajte za stanovsko listo obrtniških organizacij!

Vsi na delo za zmago stanovske obrtniške liste!

nega nasilstva obsojen na štiri mesece težke ječe. Obsojen pa nisem bil na štiri mesece, ampak na tri, toda to številko so zaokrožili, ker so hoteli povedati neresnico. Če bi tega ne storili, bi ne bili klerikalci.

Od svojih mladih nog, od šolskih let dalje sem bil odločen narodnjak. Kdorkoli se je kdaj boril v Avstriji za nacionalizem, ve, kaj to znači in kakšnim zasledovanjem od strani avstrijskih oblastev smo bili radi tega izpostavljeni. Najbolj ognjena tla v naši Sloveniji so bile Brežice. Tam je Avstrija izvrševala najhujši pritisk, tam so morali naši nacionalisti največ pretrpeti. Ne naučen, ampak rojen nacionalist (narodnjak) sem se boril od svojih mladih nog proti avstrijskim trinogom. Za svojo dolžnost sem smatral, da sem med mladimi fanti širil idejo slovanstva proti Avstriji.

V dokaz dela naših zavednih ljudi iz tistih let naj vam služi tukaj letak, ki ima zgoraj križ kot znak napovedi smrti Avstrije. Mi uporniki — takrat še mladi fanti — smo se v družbi resnih ljudi drznili na dan z geslom «Avstrija mora biti slovenska, ali pa je ne bo». Tisti lepak, s katerim smo vabili leta 1908. Slovence in brate Hrvate na skupno zborovanje, je povzročil, da je avstrijska soldateska poslala na mejo eskadron konjenice in eno kompanijo vojakov, zaprla vse dohode do Brežic ob Sotli, Savi itd. ter onemogočila na ta način dohod na zborovanje. Vsi, ki smo delali na nacionalnem polju, smo prišli na indeks nemških oblastev, in gorje onim, ki so bili tam. Glavno orožje proti nam je bila avstrijska policija, ki je imela nalogo uničiti vse, ki so bili na indeksu. Porabila je vsako priliko, da aretira nacijonaliste, pretepa in

obtoži javnega nasilja proti avstrijskim oblastvom.

Tako sem bil leta 1908. tudi jaz tega deležen. Avstrijska policija je porabila prvo ugodno priliko, da me je zaprla, me batinala in skoro zaklala. Dobil sem sunek s sabljo v levo stran in je le malo manjkalo, da nisem bil zadet v srce. (Klici na levici: Živio Urek!)

Da se je to postopanje avstrijske policije opralo, je kakor v sto drugih podobnih primerih vložila proti meni tožbo radi javnega nasilstva. Potem sem bil zaradi tega, ker so me batinali in skoro ubili, obsojen na tri mesece težke ječe, ki sem jo tudi prestal, lahko rečem, v borbi za naš jugoslovenski narod, proti avstrijskim trinogom, katerim so naši klerikalci služili z dušo in telesom in katere so častili kot bogove. (Klici na levici: Tako je!)

Ti gospodje, ki dobro vedo, kako je bilo, saj so sodelovali v mojem procesu tudi dobri in pošteni klerikalci. Poštenjak klerikalec dr. Benkovič, ki ga moram tukaj imenovati, je takrat kot državni poslanec predložil ta primer v dunajskem parlamentu, kjer se je o njem obravnavalo. — Klerikalci se danes ne sramujejo meni očitati tega greha, ki sem ga pretrpel v borbi za narod, v borbi za državo, ki jo danes imamo.

Poglavje o Kenetu.

Po vojni je bil pri delu za naš pokret, ki sem ga pričel, med drugimi tudi g. Kene. Žal mi je, da moram zaradi tega človeka tratiti čas in da so klerikalci, ki so sedaj pobegnili iz dvorane kakor plahi zajci, omenili njega. Bil je moj najožji politični prijatelj od leta 1919. do leta 1922. Takrat se nam je nekoč nudila prilika, da bi naši siromaki v občini (okrog 60 družin) dobili neko graščinsko zemljo. Takrat sem bil težko bolan in sem zato poslal ljudi h Kenetu, naj kupi graščinsko zemljo za te ljudi. Ta človek je zemljo sicer kupil, a jo je dal prepisati na svoje ime, ne pa na ime tistih, za katere bi moral zemljo kupiti. To sleparstvo sem moral takrat kot narodni poslanec preprečiti. Bil sem v težkem položaju. Na eni strani moj najožji prijatelj Kene, na drugi strani pa okrog 60 siromašnih družin, katere je Kene za zemljo prevaril. Težka je bila izbira. Toda moja vest se je odločila

proti mojemu prijatelju in delal sem za one, ki so bili zemlje potrebni. S podpisom tedanjega ministra g. Laze Markovića sem pogodbo uničil in razdelil zemljo na približno 60 ljudi. Od takrat je moj bivši prijatelj Kene postal moj smrtni sovražnik, prešel je v klerikalne vrste, postal gerent okrajnega zastopa v Brežicah in občinski odbornik v Globokem.

V tisti dobi se je že zaznalo, da je bila v okrajnem zastopu izvršena poneverba. Koliko je ta poneverba znašala, nisem mogel dokazati, ker Kene ni hotel izročiti ključev od blagajne in knjig. Kot član sosveta sem zahteval od velikega župana, da se izvrši revizija. Prišel je revizor iz Ljubljane g. Kristan, klerikalec, in ta je dva dni kontroliral ter potem napisal poročilo, da je našel vse v najboljšem redu. Pripomniti moram, da se je trdilo, da je Kene z revizorjem in s svojimi drugimi krokal cele noči. Jaz sem potem z nekaterimi kolegi izvršil revizijo in dognal, da je Kene poneveril nad 160.000 dinarjev okrajnega denarja.

Lovske in vinske tatvine.

V letu 1923. sem nenadoma zvedel, da je ta moj bivši prijatelj svojedobno vlomil dvakrat v tujo vinsko klet in s svojimi tovariši odnesel večjo množino vina. Istočasno sem tudi zvedel, da je v mojem lovskem revirju ustrelil pet srn in veliko število zajcev. Love je prirejal podnevi. Sam njegov sorodnik, neki učitelj, je izpovedal, da je streljal na našem lovišču po naročilu Kenetovem.

Ko sem vse to zaznal, sem bil zelo razburjen, in to zlasti radi prejšnje težke bolezni. Posledice te bolezni so se razvijale še potem nad dve leti, ker je bila operacija neuspešna. Torej je čisto jasno, da sem bil takrat podvržen razdraženosti kakor vsak človek, ki je bolan.

Ko sem zvedel, da je ta moj bivši prijatelj navaden tat, ki je zagrešil tako očite tatvine in je s svojimi tovariši vlomil v tujo vinsko klet, sem bil silno razburjen, ker sem si bil v svesti, da sem gojil prijateljske odnose s propalico.

Moji prijatelji so zahtevali, naj Keneta takoj izročim sodišču. Glede na njegovo ženo in otroke sem ga hotel zaščititi ter sem si od prijateljev izprosil rok gotovega časa. Ker so

polagali veliko važnost na to, da ne bi bil taka propalica gerent okrajnega zastopa in občinski odbornik, sem jim obljubil, da ga bom opozoril na to, da bo stvar prišla na dan, ako ne izgine z javnega pozorišča. Jaz sem to storil, in sem mu poslal svarilo, oziroma poziv, naj izgine iz javnega življenja, ako se hoče izogniti sodnemu zasledovanju. Storil sem to radi tega, ker sem ga hotel zaščititi pred neljubimi posledicami.

Kene toži.

Jasno je, da ga pri tem nisem prijemal z rokavicami, ampak sem rekel: «Izgini, sicer moraš pred sodišče!» Toda kaj se je zgodilo? Pred okrožnim sodiščem v Celju me je Kene tožil in radi tega pisma sem bil po paragrafu, ki govori o izsiljevanju in nevarni grožnji, obsojen na mesec dni zapor.

Smelo trdim, da ni nikogar tukaj v parlamentu, ki bi se mu bilo kaj takega pripetilo, in da je to edini primer v državi, da je bil kdo obsojen radi tega, ker je rekel tatu, naj izgine iz javnega življenja.

Proti obsodbi sem rekuriral na stol sedmice v Zagrebu, ki je obsodbo okrožnega sodišča v Celju razveljavil. Vršila se je pri okrožnem sodišču v Celju druga razprava, kjer so bile zaslišane priče, ki so izpovedale in dokazale, da je Kene res zagrešil, kar sem mu očitel. Zaslišale so se tudi druge priče, ki so potrdile, da sem si izprosil rok, da opozorim Keneta na posledice, ako ne izgine iz javnega življenja.

Urek oproščen.

Pri drugi razpravi sem bil oproščen, toda ne iz razlogov, kakor jih falsificirajo tukaj moji obtoževalci, ampak zato, ker sem dokazal, da nisem imel zlega namena Kenetu škodovati, da sem imel namen, obvarovati ga pred posledicami njegovih dejanj.

Zakaj je Urek predlagal zaslišanje zdravnikov.

Zaslišanje zdravnikov sem predlagal, ker se mi je reklo pri prvi razpravi, da je bilo moje pismo preostro in da ni imelo svarilne oblike. Zato sem navajal, da je mene vest, da je moj bivši prijatelj navadna propalica in tat, razburila tako, da nisem izbiral besed in mogoče rekel: «Ti, gospod tat, prosim te, izgini.»

Ivan Albreht:

Tiničino breme

(Konec.)

«Francelj, ti ne veš, kako je z menoj,» se je polagoma zavedlo dekletko iz omotice.

Iz gostilniških prostorov je prihajal hrup. Tu pa tam je odprl kdo vrata in zmedeni, glušči in nerazločni glasovi so bušili v noč. Dekle se je prestrašilo vselej in vselej, se je ozrlo, če morda ne pride ven on, ki ima zdaj oblastvo nad njo. Z nenavadno izrazitostjo se je zavedla svoje mladosti, teh nežnih let in z bridko jezo je mislila na očeta in na vse, kar jo je spominjalo nanj.

«Pobegnem ali pa umrjem!»

Francelj se je nasmehnil, zdravje se je oglasilo v njem.

«Ali si bolna, Tinica?»

«Ne, bolna, ne, ampak prodana.»

Tako grozna je bila beseda, da sta nekaj časa molčala oba. In šele zdaj je Francelj zasutlil, čemu se je Tini bala v sobi onih prežečih oči. Domislil se je svojih nad, ki jih je gojil na tihem ves čas izza tistih dni, ko je sestrična pribežala na Kočuh. Ponos kmeta, ki brani svojo last, mu je zbudil stotero misli in načrtov. Planil bi proti onemu človeku in bi ga zmel na drobno, da ne bi ostalo niti sluha prešernosti v njem.

«Tini, ti si moja.»

Beseda je zvenela kakor rešitev in dekletko se je oprijelo tesneje njega, ki jo je izrekel.

«Pojdiva!» je prosila iskreno in v misli ji je zagorela Kočuha mladostnih spominov ka-

kor obljubljena dežela. Kar je zakrivila kdaj, vse bi popravila in poravnala, vse bi priznala in bi prosila odpuščanja... Samo proč odtod.

Francelj se je okrenil, da bi šla. Doma razloži očetu, kako in kaj je s sestrično in počasi potem še svoje misli. Strehe je dovolj, dela in jela tudi ne manjka. Ko je premislil vse, ni bila noč več tako črna in tudi mrzla je izgubil svojo ostrino.

Tedaj je planilo iz noči. Tini se je zgrozila in je hotela ubežati, toda Lomnik je siknil za njo:

«Tini!»

Obstala je kakor začarana in ni več mislila na beg. Samo drhtenje njenega telesa je izražalo grozo.

«Kaj je?» se je zavzel Francelj in je zaman upiral oči v temo, da bi spoznal prišleca in položaj. V mrki slutnji je izustil zbadljivo proti neznancu.

«Vi se klatite z mojo nevesto.»

Lomnikov glas je bil oduren in trd, Franclju pa se je zavrtelo pred očmi.

«Hinavka!» je siknil strastno in je odšel v temo. In ko je stopal sam, je bila noč temnejša nego kdajkoli prej in mrzla ga je zbadala do mozga. Vendar je zaukal, da je planil glas široko po polju in še preko Drave. Tinica je občutila vriskanje kakor posmeh in zaničevanje in je z zategnjenim glasom pozvala bratranca:

«Francelj!»

Odziva ni bilo. Le on, ki je stal pri njej, ji je z roko zakril usta in jo je potegnil za seboj.

«Pes!» si je mislila Tinica, vendar je šla brez upora z njim. Prav po isti poti sta šla kakor pred leti z očetom in med potjo je mladenka spoznala, da je Lomnik pijan.

«Misliš, da boš uganjala po svoje,» je rekel z jezo nad njo in ji je grozil z roko.

Tinica se je branila boječe:

«Kaj?»

«Ti že pokažem, doma se bo že izkazalo. Misliš, da si prva?»

Tinico sta obhajala groza in obup. Prav natiho se je nadejala pomoči od očeta ali od matere. Zakaj ni ostala v Podgori. Kaj namerava ta človek z njo in kaj hoče od nje?

«Nisi prva, nisi zadnja, v oblasti te imam pa jaz,» se je grohotal Lomnik in je užival obilo radosti v slutnjah. Prav za prav ga je jezilo, vendar, kaj bi zavoljo bab! Ljubezen je šla čez gore, a dekleta, no, čemu pa ne bi, ko je priložnost blizu!

Nekam tiho sta prišla domov. Puškar Tomi ju je začul šele tedaj, ko sta že stala v veži in se je Lomnik opotekel, ko je iskal sobnih vrat.

«Ena bo že na varnem,» je predramil Tomi spečo ženo, ker ni mogel tiho prenašati svoje zadovoljnosti.

«Tako bo srečna, če bi le hotela biti pametna,» je pritrdila Matilda in je pomislila na eno in drugo znano družino, kjer so bile hčere pri štirinajstih letih tudi že obljubljene. Seve, pozneje je začelo cviliti in se je polagoma stvar razkadila in razlezla, da so naposled dekleta ostala mamice in zraven samice. Toda to so bili delavci, kaj ve delavec o lju-

Da je bilo to razburjenje tem težje, je umljivo, ker sem se nahajal še v rekonvalescenci po prestani težki bolezni. Zdravniki so potrdili samo to, ne pa tega, kar ti ljudje tukaj tako nesramno trdijo.

Da je bil moj namen pri tem pismu dober, dokazuje dejstvo, da je Kene prišel potem radi poverbe pred sodišče in da je njegovo posestvo zarubljeno za povrnitev škode, ki jo je povzročil z dotično poverbo. Če bi bil mene ubogal, ne bi bilo prišlo do tega in bi vse to odpadlo.

Klerikalne laži.

Klerikalci, ki so vložili proti meni pritožbo, so napisali, da sem bil takrat obsojen na šest mesecev in potem na podlagi zdravniških izpričeval oproščen. Gospodje klerikalci so v tej vladi zasanjali o lepih časih v bivši Avstriji, ko je imela vso oblast v rokah duhovščina, ko so vsakega protivnika proglasili za čarovnika, sežgali na grmadi, ali pa ga proglasili za norca ter ga pustili segniti v zaporu. Klerikalci so mislili: Nam ni treba govoriti resnice, ker imamo v svojih vladnih radikalnih kolegi vredne drugove, ki nam bodo vse potrdili, ne da bi jim bilo treba dokazati, ali je to resnica ali ne. Mislili so, da jim bo, ker tega po zakonu ne morejo storiti, in me tudi ne morejo proglasiti za čarovnika, uspelo s političnimi zavezniki izvršiti nad menoj ubojstvo in me proglasiti za norca.

Značilno je zlasti dejstvo, da je pritožbo sestavil dr. Hodžar, ki je v procesu bil kot advokat zastopnik Kenetov, da je torej ta gospod spojil dve stvari v eno, da mu ta stvar služi v parlamentu kot poslancu, doma pa njegovi advokaturi. (Medklici: To je zloraba!)

Gospodje pravijo, da na podlagi zdravniških izpričeval manjka samo formalnost, da bi me lahko postavili pod skrbstvo. Klerikalci te formalnosti niso poskušali izvesti v Sloveniji, kjer bi jo morali doseči po zakonitem potu, ker vedo, da tamkaj ne morejo uspeli. Zato so mislili, da bodo tukaj po političnem in spekulativnem potu dosegli svoj namen.

Klerikalci se boje Ureka.

Zakaj se klerikalci tako borijo proti meni? Ali se v resnici bojijo bedakov, ali ni danes

bezni, ko pozna samo pilo in žago in žago in pilo? Anton pa je gospod in to je drugače.

«Zdaj naj se izkaže, koliko je v tebi sleparstva.» Silil je v njo in ni odjenjal.

Zjutraj je obiskala Lomnika Matilda. Pesač je spal, o hčeri pa ni bilo sledu. In kakor je mati jokala in kakor je oče klel, o hčeri nista mogla zaznati drugega nego, to, da jo je vzela noč.

V Dravo je šla, so rekli nekateri. In eno in drugo so si še pravili ljudje med seboj, da je Matilda prejkola marsikatero noč. Včasih je pravil kdo, da jo je videl eden ali drugi njegovih znancev v takem in takem kraju.

Tomí je hodil sključen in star, Matilda si je pulila lase, medtem ko je začejala Tini svoje žalostno romanje po svetu...

Jesenski dan

Jesenski čas, kako si dolgočasen! Poslovil se je slavček od goščave, nebo solzi se, goste sive megle kot prti mrliški krijejo planjave.

Poletni dan umira na livadah, ki vijejo v slovo mu žalne vence, nagrobnice prepevajo vetrovi, pogrebci tihi so mu hladne sence.

Kar v igred nam cvetlic je naklonila, v jesenskem hladu so se posušile... Kako hiti mladost v zaton življenja in dan na dan množijo se gomile!

S o t e š č a n.

njihov beg iz skupščine, beg 20 močnih ljudi pred enim seljakom, ki je pri vsem tem še «duševno manj vreden», najboljši znak, da se bojijo resnice in obračuna, kakor ga zaslužijo?

Klerikalci imajo med seboj vse vrste ljudi, tudi najnižje! Ne zaničujejo med svojimi poslanskimi vrstami niti pijancev in kvartačev, ki so obteženi z vsemi zlemi dejanji. Ali so klerikalci vložili pritožbo proti mojemu mandatu radi tega, ker se boje, da bi v skupščini bil nekdo, ki je «duševno manj vreden»? Ali so v Sloveniji res samo zaradi tega zagnali tolik hrup ter je rekel župnik naše fare, da dajo svojih 5 mandatov samo zato, da Ureka ugonobijo? Klerikalci imajo čisto druge nagibe za svoje ravnanje. Kje leži torej pravi vzrok za dejstvo, da so baš na mene naperili svoje najtežje topove? Naša občina je edina seljaška v Sloveniji, kjer imamo 80 odstotkov volivcev za seboj, in reči smem, da so to moji volivci, ki so šli pri zadnjih volitvah dosledno za menoj. Za klerikalce pa je bilo v tej občini oddanih samo 18 odstotkov glasov, kar se nikjer drugod v Sloveniji ni zgodilo. Ako bi bil vsak protiklerikalni kandidat tako «duševno obremenjen», bi klerikalci ne imeli tukaj 20 mandatov, ampak k večjemu 3 ali 4, in zaradi tega se ne sramujejo najpodlejših poskusov ubijati človeka na tako nesramen način, z raznimi špekulacijami, samo da pridejo do svojega političnega cilja. (Odobrovanje.)

V svojem nadaljnjem govoru je poslanec g. Urek tudi omenil,

kako zlorabljajo klerikalci cerkev in verska sredstva

za svojo politično-strankarsko agitacijo. Izvajal je med drugim:

Če se je v južnih delih naše države vršil teror in so se trpinčili ljudje, se to niti primerjati ne more z duševnim terorjem, ki se je vršil pri nas v Sloveniji. Terorja, ki se vrši pri nas nad možmi, ženami in dekletki, tudi v cerkvi in na prižnici, ne more razumeti nihče, ki ne pozna razmer v Sloveniji. Navedel bi lahko nešteto primerov, kako se pri nas v Sloveniji dela in pritiska na narod, ne morda v imenu kralja, ampak v imenu Boga, in se razlaga, da je Bog v klerikalnih volilnih skrinjicah. Klerikalcem ni nobeno sredstvo pre-

podlo, da se ga ne bi poslužili ter izvedli, ako to zahteva njihov politični profit. Naj navedem samo primer, ki se je dogodil v minulemu letu v naši farni cerkvi.

Ker naš župnik sam ne more dovolj vplivati na to, da bi se zboljšale klerikalne postojanke, so poklicali na pomoč misijonarje. To so večinoma danes čisto navadni politični agitatorji. Ob koncu misijona, ko so mislili, da je njihov namen že dosežen, so priredili v cerkvi pravcati cirkus. Župnik je klečal v cerkvi pred oltarjem s hinavsko pobožnim obrazom, misijonar pa pridigoval na prižnici. Med drugim je rekel tudi naslednje: «Vi verniki!

Strašno ste grešili ne samo proti Bogu, ampak tudi proti svojemu gospodu župniku

s tem, da ste čitali in imeli naročene brezverske časopise. S tem, da ste imeli v hiši te brezverske časopise, ste gospoda župnika tako hudo razžalili, da ga morate danes, ko odhajamo od Vas, prositi, da dobite od njega oprosteno. Torej govorite vsi za meno!» Potem je začel govoriti, ostali pa za njim odgovarjati naslednje: «Zavedamo se, da smo storili velikanski greh s tem, da smo imeli v naših hišah brezverske časopise. Zaobljubljamo se, da ne bomo nikdar več tako grešili in da ne bomo nikdar več trpeli brezverskih časopisov v naši hiši. Zato Vas, gospod župnik, prosimo, da nam oprostite.»

Gospod župnik je vstal, da zaključi to komedijo, in se obrnil proti narodu, rekoč: «Odpustim vam!» Odpustil jim je torej grehe, ki so jih napram njemu storili!

Drugi primer se tiče moje žene. Šla je opraviti velikonočno spoved v Brežice. Spoved je vršil baš pater Gvardijan. Pri izpovedovanju jo je Gvardijan vprašal med drugim: «Kakšne časopise pa imate v hiši? Povedala mu je, da nimamo v naši hiši nobenih klerikalnih listov. Nato jo je začel zmerjati z izrazi:

«Svinja, kmečka svinja, take stvari trpite v hiši!

Ako ne obljubite, da te časopise odstranite iz hiše, vam jaz ne dam odveze.» Moja žena je odvrnila: «To je stvar mojega moža, zato vam tega tudi ne morem obljubiti.» Pater Gvardijan ji je ugovarjal: «Vsaka zakonska

Soteščan:

Tajnosti grajskega stolpa

(Povest iz davnih časov.)

(Dalje.)

«Oče, nisem ti še vsega razodela», se je opogumila po mučnem obotavljanju. «Nekaj posebnega ti moram še odkriti.»

«Imaš li zopet kake nove načrte?» je hlastnil Otmar, ki je resno mislil na beg. «Kaj ne, ponoči morava ubežati, da ne srečava drhali, ki ne loči krivde od krivice?»

«Takih načrtov ne morem izvesti brez tvojega dovoljenja...»

«Rad bom dovolil, na to se lahko zaneses.»

«Pravila sem ti o volunih, katerih eden je mrtev, njegov tovariš pa se potika po deželi...»

«Morda se nam posreči, da ga iztaknemo in zapremo. To bi mi pripomoglo do prostosti in varnosti življenja.»

«Brez dvoma», mu je potrdila z olajšanim srcem. «Zato pa poslušaj: ogleduh je na varnem, v gradu je — v našem oblastvu. Zdaj pa dovoli, da ga primemo in vržemo v ječo.»

«Vrla hči, hrabra mladenka!» je poskočil od veselja. «Teci k oskrbniku, moja rešilka, ter mu naroči, naj zapre vse izhode; beriči naj ujamejo postopača, da ga odvedemo h knezu na Ostrožje. Vse moje zmote — ako so res bile zmote — bodo pozabljene, čim bo izdajalec v rokah najvišjega oblastva. Škoda, da nisem počakal z umorom njegovega zaveznika, zdaj bi bil presenečen z

dvojnimi plačilom. Pojdi, Gizela, in pouči oskrbnika, kaj naj ukrene, da bom dosegel pri knezu milost in priznanje.»

Radost in bolečina sta dekletu zapirali besedo in zadrževali njene korake. Za nobeno ceno ni mogla povedati očetu, da je ta potepuh poučen o njegovih razmerah in da vé za tajnosti grajskega stolpa, radi česar bo izvajal posledice. Brž mora preprečiti njegove nakane in pozvati beriče, da ga zgrabijo in denejo pod ključ. Široko je odprla vrata, da pohiti k oskrbniku, a je plaho odskočila, videč na pragu neznanca, ki ji je z obema rokama zabranil izhod.

Gračak se je dvignil na postelji in planil v naročje svojemu oboževanemu zavezniku. «Prišel si ob pravem času!» je drhtel od veselja. «Ako bi bil počakal na dogovorjeno uro, bi me ne bil več našel tukaj na tem mestu, ker nameravam zapustiti graščino.»

«Tiho, lepo te prosim!» je hči opozorila očeta. «Molči, ako ljubiš čast in življenje!»

Baron je osupnil, bolest in nejevolja sta se borila na njegovem obrazu. «Pred dobrim hipom si mi svetovala, naj pobegnem, zdaj pa, ko sem se odločil, me odvracaš od storjenega sklepa. Ampak vzlic temu bova bežala, moj zaveznik bo najin spremljevalec.»

«Oče, ali veš, kdo je ta neznanec?» jo je potrla očetova trmoglavost.

«Vem, Gizela, vem; ta mož je učenjak iz dežele večnega solnca, kjer domuje vsa učenost in umetnost. Čudežna bistroumnost ga je privedla do mene; prišel je z bogastvom znanosti: nocojšnjo noč sva namenila raziskovanju čarodejne tajnosti, pri čemer naju

dolžnost se pri tem neha. Vi morate tako postopati in se tako dolgo kregati z vašim možem, da bo odnehal in brezverske liste vrget iz hiše.» Moja žena je nato menila: «Jaz se s svojim možem ne bom kregala in ne maram vaše odveze.» Takih primerov bi lahko našel še celo kopico.

Nekaj pa še vendar moram omeniti na naslov radikalov, današnjih ljubljencev klerikalcev. Kdo je tisti, ki je v Sloveniji vzgojil v našem narodu mišljenje, ki tamkaj vlada? Ali veste, gospodje Srbi iz vladne večine, zlasti pa radikali, kako ocenjuje večina Slovencev vas Srbe in radikale posebej? Vi tega ne veste, toda če bi vedeli, niti pogledali ne bi tja, kjer se klerikalci nahajajo.

Mnogo bridkih je povedal g. Urek našim klerikalcem in zato ni čudno, da so ob njegovem govoru pobegnili iz skupščinske dvorane. Ker so klerikalci vedeli, da bo g. Urek krepko obračunal, so ga sploh hoteli pregovoriti, da bi opustil napade na klerikalce. Posebno junaški klerikalci niso.

Politični pregled

Minuli teden, v sredo 19. t. m., se je zaključilo izredno zasedanje Narodne skupščine.

Na zadnji seji, na kateri je govorilo več poslancev, je največjo pozornost izzval govor šefa Samostojne demokratske stranke Svetozarja Pribičevića, ki je obračunal z ministrskim predsednikom Veljo Vukičevićem in njegovim režimom, zahteval režim poštenosti in pravice, režim enakopravnosti, državljskih in političnih svoboščin ter končno govoril o demokratskem bloku, naglašujoč, da

misli demokratske fronte ni mogoče ubiti,

ker se je ukoreninila v najširših plasteh in bo kmalu uresničena. Vlada govori, da demokratski blok ne bo dobil vlade, četudi dobi v Narodni skupščini večino. Proti takim besedam, ki pač v parlamentarni državi ne smejo imeti nikake podlage, je Pribičević najodločneje protestiral, ker Vukičević menda nima monopola nad državo.

beg ne bo oviral, ker bova spotoma lahko opazovala zvezde na jasnem nebu.»

«Motiš se, ljubi oče. Ta mož ni učenjak, marveč navaden capin, na katerega sem opozorjena. To je volun, katerega moraš vreči v ječo, ako se zanašaš na milost odpuščanja!»

Strahoma se je baron umaknil nekaj korakov od prišleca, ki je molče poslušal hčerino obdolževanje. Srpo je zrl nasprotnico, meneč, da jo bo ostrasil z ostrim pogledom.

«Hasan, govori!» se je baron zadr. «Cenil sem te nad navadnega človeka, pravkar pa sem čul obtožbo, da si nevaren ogleduh, sovražnik našega ljudstva in domovine. Lagal si se, ko si se mi predstavil za čarodajca, vse si se gladko izmislil.»

Indijec je počakal, da je baron dokončal, nakar je pričel s slovesnim glasom: «Baron Otmar, povedal sem ti, kdo sem in dokazal sem svoje pokolenje. Nikakega vzroka nimaš dvomiti nad resnico!»

Prenehal je vznejevoljen, pusteč graščaku nekaj odloga, da pretehta izgovorjene besede. Nato je očitajoče nadaljeval: «Plemeniti gospod, zaradi nesramnega obrekovanja mlade nevednice se menda ne boš odrekel neizmernemu bogastvu in sijajni bodočnosti.»

«Ta mož govori o obrekovanju,» se je baron obregnil nad Gizelo. «Zdaj te pozivam, da dokažeš njegovo krivdo.»

«Nimam dokazov,» je odklonila očetov poziv. «Sicer pa, ali ne zveni neznančev molk tako kakor tiho priznanje? On naj navede dokaze in ovrže mojo trditev.»

«Modrijan ne mlati praznih besed,» se je oglasil Indijec. «Nedolžnost trpi ko mučenica in ne vpije nad krivico. Tvoje prijateljstvo,

Zadnji govor je imel poslanec Ivan Urek. Njegov govor je bil

krepko obračunavanje s klerikalci,

ki so hoteli v verifikacijskem odboru izsiliti nepriznanje Urekovega poslanskega mandata, češ, da je bil Urek že kaznovan in da je duševno bolan. V svojem govoru, ki ga pri našamo na drugem mestu, je Urek v polni meri dokazal lažnivost klerikalnih spletk in svojo popolno nekrivdo.

Ko so bili končno soglasno sprejeti predlogi verifikacijskega odbora in so klerikalci ter radikali glasovali za razveljavljenje mandata premladega sina Vukičevićevega, se je izvršila

prisega novih poslancev,

s čimer je bilo zaključeno izredno zasedanje in se je naslednjega dne, v četrtek, sestala skupščina

k rednemu zasedanju.

Na prvi seji je bil izvoljen za stalnega predsednika Narodne skupščine radikal dr. Ninko Perić. Glasovala je zanj tudi večina Demokratske zajednice (Davidovičevi demokrati in bosanski muslimani), del pa se je že pridružil opoziciji. Pričakovalo se je sicer, da bodo davidovičevci že pri teh volitvah razbili svojo zvezo z radikali, a se to ni zgodilo s ponovnim izgovorom, da razmere za to še niso zrele.

Razmere v Demokratski zajednici so sploh nejasne. Očividno je, da ima

Ljuba Davidović, ki je odločno za ustanovitev velike demokratske fronte

proti radikalom in klerikalcem, v svojem klubu večino, a del davidovičevskih poslancev pod vodstvom zunanjega ministra dr. Marinkovića je neodločen in hoče še ostati v sedanjih vladi. Ta struja, ki jo drže predvsem demokratski ministri, ovira Davidovića pri njegovi akciji.

Na seji Demokratske zajednice, ki je bila prav burna, je Davidović zahteval od demokratskih ministrov, da odstopijo, ker klub ne more več podpirati te vlade. Ker se to ni zgodilo, je v znak protesta

Davidović odstopil kot predsednik Demokratske zajednice in predsednik poslanskega kluba demokratske stranke.

Kljub temu so poslanci kluba Demokratske zajednice soglasno izrazili zaupanje Davidoviću in ga zaprosili, naj umakne svoj odstop in ostane še nadalje na čelu kluba. Davidović pa na svojem odstopu vztraja, a vztraja tudi pri mišljenju, da je nadaljevanje demokratske zveze z radikali nemogoče. Demokratska (davidovičevska) stranka je zaradi tega stalno v kritičnem stanju. Na drugi strani pa demokrati (predvsem Marinkovičeva struja) zahtevajo od radikalov, da jim prepuste tudi notranje ministrstvo, kar radikali odklanjajo.

Opozicija (samostojni demokrati, radičevci in srbski zemljoradniki) pa je stalno na delu za ustanovitev velikega demokratskega bloka. Spricho negotovosti glede Demokratske zajednice, ki se nikakor ne more končoveljavno odločiti na eno ali drugo stran, so voditelji samostojnih demokratov, radičevcev in zemljoradnikov v soboto

izročili Demokratski zajednici spomenico s predlogom, da se združijo vse poštene stranke v enoten parlamentarni klub pod vodstvom Davidovića.

V spomenici se poudarja, da je potreben nov režim, ki bo uvedel v državi proti nasilju in nezakonitostim red in zakonitost. **Nujno je potrebno izenačenje davkov,** in sicer že pred novim državnim proračunom. Prav tako hitro bo treba postopati glede nekaterih drugih zakonov (o občinskih samoupravah za vso državo itd.). Spomenica je pozivala Demokratsko zajednico, naj bi se ta enotni klub osnoval najkasneje do 25. t. m., da bi nova večina — demokratski blok nastopila že naslednjega dne ob priliki volitev stalnih parlamentarnih odborov.

Za demokratsko odločitev je vladalo v političnih krogih največje zanimanje. Vse je ugibalo, ali se bodo davidovičevski demokrati, ki sede že toliko časa na dveh stoli, končno odločili. Ta torek je demokratski klub imel sejo in so

demokratski poslanci končno odločitev ponovno odgodili.

visoki baron, mi zadostuje in jamči za varnost pod graščinsko streho.»

«Nihče se te ne bo dotaknil,» mu je obljubil pod vplivom drznega neznanca. «Oče je več kot otrok in gospodar ukazuje oseboju.»

«Prav si odgovoril. Vendar pa ne maram dajati povoda za spor med hčerjo in očetom; zatorej razdriva najino pogodbo: Odreči se obljubljenemu plačilu in jaz sem pripravljen oditi z vsemi dobrotami, katere sem ti namenil.»

«Ne stori mi tega, moj dobrotnik!»

«Moj razstanek je odvisen od hčerine volje. Prekliče naj svoje sumničenje, ali pa naj ga temeljito dokaže.»

«Govori, Gizela, oče ti zapoveduje.»

«Nobene besedice ne maram izustiti vpričo vsiljivca, porazgovorila pa se bova na samem, čim se bo odpravil.»

«V njegovi prisotnosti si ga obdolžila, zato moraš tudi v njegovi prisotnosti dokazati ali preklicati.»

«Človek, ki se ne sramuje ropa, je zmožen vsake hudobije,» je stopila odločno med očeta in njegovega zaveznika. «Kdor potuje preoblečen, ne more biti poštenjak, sicer bi se ne skrival pod neznan obleko. Prav tako je nečastno poslušanje pri zaprtih vratih in neprestano zalezovanje.»

Rjavi obraz Indijca je potemnel, ko je mladenka izrekla drzno obsodbo. Hotel se je zagovarjati, a Gizela je bila v nadaljevanju tako spretna in urna, da je ni mogel zlahkoma prekiniti.

«Ta mož,» je pokazal s prstom na tujca, «se je izdal za zdravnika samo zato, da je prišel k moji bolniški postelji, kjer je izrabil

mojo omedlevico. Ukradel mi je ključke od grajskega stolpa — čudež, po katerem je našel tvoje bivališče. Zapretil mi je s sramoto in s tvojo smrtjo, ako ne bom molčala.»

«Poslušaj in sodi!» ga je Otmar opozoril na pripovedovanje. «Zavrni jo, ako so lažnive njene besede!»

«Prosim za kratko vprašanje, vaša plemenitost.»

Graščak mu je zadovoljno prikimal, nakar se je tujec važno sklonil ter mu zapeljivo dejal: «Ali nisi že opazil, da je tvoja edinka slabega razuma — bolezen, ki vpliva na njeno domišljijo in obnašanje?»

«Nisem,» se je ustrašil nepričakovane ugotovitve.

«Pa je resnica! Zvezde so govorile...» Baron se je spomnil njegove izredne sposobnosti, skrivnostnih pripomočkov, ki mu razkrivajo misli na obrazu in skrivne želje. Ni se mu upal oporekati, misleč, da ga bo zasačil pri vsaki neiskreni besedi.

Hči je občutila očetove notranje boje ter ga je hotela okrepiti. «Ne daj se zapeljati izdajalcu, ki te omamlja in lovi v svoje mreže,» ga je osrčevala. «Gorje ti, ako ga boš poslušal.»

«Ali slišiš?» se je Otmar okrenil proti zavezniku.

«Prav to, kar sem slišal, dokazuje njeno duševno bolezen.»

«Otresi se ga, dokler ni prepozno.» Nežno je prišla očeta za roko ter ga je pritegnila v kot za omaro, kjer mu je potihoma prepričevalno govorila: «Oče, verjemi mi, ta capin je tvoj sovražnik. Ukaži, naj ga zapremo, zakaj prepovedano je izkazovati izdajalcu gosto-

Pogajanja za stvaritev demokratske fronte se bodo še nadaljevala, ker demokratska večina, kakor je podoba, želi, da se prekine koalicija z radikali. Pravijo pa, da položaj še vedno ni zrel za prelom z radikali.

Danes je gotovo, da bo do velikega demokratskega bloka prišlo prej ali slej. Najhuje se demokratskega bloka boje klerikalci,

ki bodo potem za dolgo dobo odigrali, kar bo pač samo v korist Slovenije. Makedonska praksa, ki jo uvajajo klerikalci v slovenskem javnem življenju, in grožnje z nasilji so strašna sramota za prosvetljeno Slovenijo. Vsega tega so se naučili naši klerikalci od svojih tesnih prijateljev radikalov. Kakor vidimo, je vse klerikalno delovanje osredotočeno le za povečanje strankarske moči, **gospodarska stran z najrazličnejšimi davščinami preobremenjene Slovenije pa jim je deveta briga.** Klerikalna nasilnost je tako drzna, kakor da bodo klerikalci za večno v vladi. Klerikalno razočaranje bo že prišlo, ko bo demokratski blok vrgel sedanji blok nazadnjaštva in uveljavil v državi red, zakonitost in poštenost. V torek se je vršila

seja Narodne skupščine, ki je izvolila stalne skupščinske odbore,

zakonodajnega, finančnega, imunitetnega, odbor za prošnje in pritožbe ter upravni odbor. Na seji je minister za socialno politiko dr. Gosar predložil **načrt novega stanovanjskega zakona,** kateremu se je priznala nujnost.

Napeto razmerje med Jugoslavijo in Bolgarijo se je že malo oblažilo, vendar

bolgarski komitaši ne mirujejo.

Kakor poroča inozemsko časopisje, so makedonstvujušči (bolgarski komitaši, ki hočejo izsiliti priklopitev naše Makedonije k Bolgariji) pripravljali celo atentate na našega kralja ter na naše poslanike v Parizu, Berlinu in Atenah. Naša oblastva so dobila obvestila, ki te inozemske vesti v glavnem potrjujejo. K sreči je bila ta zločinska nakana še pravočasno razkrita in preprečena.

Vedno bolj se razkriva, da vso

to zločinsko gonjo proti Jugoslaviji podpira italijanski fašistični režim.

Italijani sicer zavračajo s hinavskim ogorčenjem take in podobne očitke, vendar zunanji svet kakor tudi mi doma ne verjamemo v italijansko iskrenost.

Da ima Italija hudo kosmato vest, so ugotovile preiskave praške in dunajske policije v zadevi umora Cene bega. Ugotovljeno je, da je bil morilec Cene bega **plačan od italijanske vlade.**

Atentator albanski študent Bebi je imel stipendijo italijanske vlade. Razen tega je dobil od nekega bivšega italijanskega oficirja večjo vsoto denarja, nedvomno za pot v Prago. Dognano je tudi, da so se nameravale podtakniti v prtljago Cene bega listine, ki naj bi postavile v slabo luč jugoslovansko vlado ter tako omogočile ponovno italijansko gonjo proti Jugoslaviji. Dunajska in praška policija sta z vestnim preiskovanjem zločinskega umora odkrili vso to zahrbtno in zločinsko početje italijanskih fašistov, ki naravnost z besno vztrajnostjo iščejo spora z nami. Umor Cene bega in atentati bolgarskih komitašev gredo na italijanski račun. Vse resno inozemstvo se zgraža nad fašističnim barbarstvom, obenem pa tudi jasno spoznava, kdo hoče v Evropi na vsak način zanetiti nov vojni požar.

DOPISI

JEŽICA. Sokolsko društvo na Ježici bo priredilo v Sokolski dvorani v nedeljo 30. t. m. ob 8. uri zvečer dramo s petjem «Spavaj, moja deklica!» Ker imajo naši marljivi igralci s prirejanjem iger mnogo truda in požrtvovalnosti, pričakujemo obilno udeležbo občinstva in vabimo zato vse prijatelje ljudske prosvete k igri.

GORNJI LOGATEC. Naš Dom bo imel kmalu tudi vse stranske prostore dovršene. Z ureditvijo čitalnice in knjižnice bo se šele pričelo pravo življenje v njem. Sedaj so oddana pleskarska dela, mizarji so svoje dovršili. Manjka le še ograja na galeriji in balkonu. Išče mo pridnega hišnika, ki bi skrbel za red in snago. Prosvetno delo je že pričelo v nedeljo s časom primerno igro. Predstava je pokazala, da imamo na raz-

polago nekaj prav dobrih moči, ki bi delale čast čast tudi večjim odrom. Zlasti vodilne tri vloge so bile odlično oddane. Manj zadovoljni smo bili z obiskom. — Za volitve v Zbornico TOI so vsi zavedni obrtniki storili svojo dolžnost. Klerikalcem boš pač zastoj trobil o stanovski solidarnosti.

BEVKE PRI VRHNIKI. (Nova šola.) V nedeljo 6. t. m. se je na svečan način blagoslovila in otvorila nova osnovna šola v Bevkah pri Vrhniku. Nova šola je zgrajena po načrtih profesorja srednje tehnične šole v Ljubljani inž. Škofa. K stavbi lepe šole je v znatni meri prispevala občina, a tudi občani samo so z dovozom materiala pripomogli, da se sredi vasi dviga tako lepa stavba ljudske prosvete.

METLIKA. (Izvolitev župana.) Na prvi seji novoizvoljenega občinskega odbora je bil ponovno izvoljen za župana naš vrli dosedanji župan g. Ivan Golija. Za občinske svetovalce so bili izvoljeni gg. Milan Guštin, Julij Kopinič, Anton Rajner in Josip Bezek. Meščani so izvolitev župana in občinskih svetovalcev sprejeli z velikim navdušenjem.

MODRIČ PRI LAŠKEM. Gospodarstvo naše občine Marija Gradec, ki je docela v klerikalnih rokah, je slabo za nas kmete. Lansko deževje nam je napravilo na posevkih in potih ogromno škodo. Mesto travnikov imamo plazovje. V svrhu podpore, oziroma odškodnine, in odpisa davkov smo se obrnili do tajnika Podreberška in župana, ki sta naročila, naj pregledajo zadevo bližnji odborniki, ki sta Martin Flis in Ivan Deželak. Prosili smo imenovane, naj zadevo predlagata, a kljub temu so naše prošnje zaman. Čeprav plačamo sedaj za plazovje mnogo več davkov kakor prej za njive in travnike in čeprav imamo vsa pota uničena, se ne zmenijo naši klerikalni voditelji za to. Zakaj plačujemo davke? Ali samo za visoke plače klerikalnih funkcionarjev, ki sedijo v naših gospodarskih institucijah? (Dr. Godnič ima mesečno plačo 2500 Din pri okrajnem zastopu Laško.) Ali za zboljšanje gospodarskih razmer nas kmetov davkoplačevalcev? S SLS moramo pri bodočih volitvah temeljito obračunati.

VRANSKO. (Smrtna kosa.) Tukaj je 19. t. m. preminul po dolgotrajni in mučni bolezni g. Ivan Kramar, nadučitelj v p., rodom iz Šošta-

ljubnost. Tukaj ti knez ne bo prizanesel, dočim boš drugače dosegel prostost in odpustčanje.»

Verno je graščak poslušal svojo edinko, obenem pa se je večkrat ozrl na Indijca, ki mu je vselej pomenljivo namignil. Tako ga je obdržal v oblastvu kakor izkušnjava svojo žrtev v grešnih navadah.

«Zakaj ne navedeš dokazov, ki sem jih zahteval?» se je Otmar vznemirjal. «V mojih očeh je ta mož umetnik in prvi znanstvenik na današnjem svetu; zavreči njega, pomeni zavreči srečo in zlato bodočnost. Pomisli, kaj poreče knez, ako mu pripeljemo kot zločinca moža, ki je na znanstvenem potovanju.»

«Naša dolžnost je prijeti vsako sumljivo osebo, ne daj se oslepiti.»

«Prazna bojazen, Gizela. Vidim, da si nasprotnica vsemu, kar mi je sveto in drago.» Z zadovoljstvom je pozdravljaj neznanec baronovo odpornost proti hčerini zgovornosti. Nobenih uspehov ni moglo pričakovati njeno prigovarjanje, toliko je bilo spoštovanje zaslepljenega Orlovca do svojega zaveznika.

«Oče,» je napela poslednje sile, «pomisli na nevarnost, v katero te izvablja ta malopridnik.»

«Nevarnosti se ne bojim,» je vztrajal v svoji trmi. «Premagoval sem jih v mladosti kot junak ter jim bom kljuboval tudi zdaj v poznih letih.»

«Ako ti ni mar sreče, tedaj se usmili vsaj mene, ki potrebujem tvojega varstva!» je kriknila v obupu.

«Pojdi v samostan tja, kjer prednjači tvoja sorodnica, mene pa preпусти usodi.»

«Ne morem, pri tebi hočem ostati.»

«Pa tudi poslušati me moraš, ako si v moji bližini. In da veš: obrekovanja in krivega sumničenja ne trpim, radi tvojega strahopetstva se ne bom izneveril svojemu zavezniku.»

Indijcu je presedalo njuno prerekanje, stopil je bliže k baronu ter ga je ostro pogledal. «Zavedaj se prisege,» ga je trdo opozoril.

«Nisem je pozabil,» je sramotno povsobil glavo.

«Čemu pa besedičiš? Rajši mi reci, da ne maraš kamna modrosti in za vedno se bom odstranil. Torej hočeš ali nočeš?»

«Hočem,» se je skrivil pred vsiljivcem. «Samo da ostaneš moj zaveznik.»

«Odidem, ker sem nadležen tvojemu otroku.»

«Prenaglila se je ter bo popravila svoje zmote. Dam ti zagotovilo.»

Gizela je sklenila roki ter je bridko zaplakala. «Izbiral si med mano in med tujcem,» mu je oponosila; «njega si obdržal, mene pa si zavrgel.»

«Zavzel sem se za učenjaka.»

«Odklonil si rešitev in izvolil pogubo.»

«Molči o budalostih! Preskrbi mojemu zavezniku udobno stanovanje v moji bližini, da bova nemoteno občevala. Polagoma boš spoznala njegovo zmoglost, katero črpa iz zvezd ter ga približuje vsemogočnosti. Takih reči navadni ljudje ne morejo umeti.»

«Oče, v tem ne bova nikdar edina. Ta človek je potepin in ne maram prebivati z njim pod eno streho. Ako ne gre on, pojdem jaz; izbiraj, kdo naj odide ali ostane.»

«Upornosti ne trpim,» je porasel zaslep-

ljenec. «Kaznoval te bom, ne misli, da nimam več te veljave; še vedno sem gospodar na Orlovju in kot tak zapovedujem.»

Razkačen je iztegnil roko, da bi zamahnil po hčeri; udarec pa je preprečil neznanec, ki se je navidezno zavzel za mladenko. «Miruj!» je zapovedal baronu. «Pokaži ji svoje oblastvo in reci, naj odide iz stolpa.»

«Izgini v tem hipu!» ji je pokazal vrata. «Samo kadar te bom poklical, takrat se smeš vrniti.»

Odšla je z grenkimi občutki kakor brez upanja na zopetno svidenje s trdovratnim očetom. Njena odsotnost je dala Indijcu novo priložnost za omamljanje žrtve; najprej mu je pogasil srd do nepokorne hčere, nato je pričel dvomiti o njeni otroški ljubezni. «Maščevala se bo,» mu je hudobno namignil, «oba bova čutila posledice njene jeze.»

Verjetno se je zdelo baronu domnevanje modrega zaveznika, katero so mu vdihnile zvezde, njegove skrivnostne svetovalke. «Znane so ti tajnosti človeškega srca,» je začel z ljubeznivo krotkostjo, «gotovo poznaš tudi sredstvo, ki spremeni sovraštvo v ljubezen in onemogoči maščevalno dejanje.»

«Poznam zanesljiv pripomoček, kapljice spoznanja, ki ugašajo srd in prižigajo ljubezen.» Tujcu se je nasmejnilo novo upanje, spretneje je zakril veselje in dejal: «Pripravil bom izdatno sredstvo po naročilu zvezd, ki mi bodo poučno zamigljale. Zda pa se odpraviva na skrivnostno delo; vreden si mojega zaupanja, za kar te povedem med čudeže svoje solnčne domovine.»

Prijel ga je za roko in peljal k mizi ob topilnici, da poiščeta kamen modrosti. (Dolje pih.)

nja, kjer je nastopil svoje prvo službeno mesto. Toda mladi za narodno stvar navdušeni učitelj ni smel delovati v takratni nemški trdnjavi Šoštanj. Kazenskim potom je bil prestavljen v Loke in nato v Zidani most. Služboval je nato še po nekaterih krajih Savinjske doline, večjo polovico svojega življenja pa je preživel na Vranskem. Dober govornik in pevec je ustanovil pevsko društvo «Vila», ki je kmalu zaslovelo po vsej Savinjski dolini. Žal, da ga je njegova trdovratna bolezen ovirala v nadaljnjem društvenem in političnem delu. Po vojni se je popolnoma umaknil iz javnosti. Pokojni je bil dober vzgojitelj in natančen upravitelj, politično pa zvest pristaš SDS. Že težko bolan je še prišel na volišče in oddal svojo kroglico za napredno listo. Bodi mu ohranjen časten spomin! Njegovim svojcem naše sožalje!

VELENJE. (Prevoz trupla.) Prevoz lani umrle gospe Ane Prosenčeve, vdove Fischerjeve iz Ljubljane, se je izvršil 15. t. m. s pokopališča v Gradcu, kjer je bila pokojnica začasno pokopana, v njen rojstni kraj Velenje. Le-tu sta svoji materi zgradila njena sinova grobnico, nad katero se dviga krasna kapela v čistem gotskem slogu. Kapela leži na lepem kraju v najbližji okolici Velenja izven pokopališča, za kar so oblastva dali posebno dovoljenje.

ROGAŠKA SLATINA. (Nov župan.) V sredo 19. t. m. so se vršile v Rogaški Slatini volitve župana, ker je bilo župansko mesto zaradi smrti prejšnjega župana g. Hvaleca izpraznjeno. Za župana je bil izvoljen dosednji podžupan g. Vidgaj, krojaški mojster v Rogaški Slatini, agilen pristaš Samostojne demokratske stranke, Čestitamo!

POLJČANE. (75letnica ugledne gospe.) V Poljčanih je slavila te dni gospa Uršula Hinterlehnerjeva 75letnico svojega rojstva v krogu hčerk in sinov. Gospa Hinterlehnerjeva je iz ugledne ljubljanske rodbine. Odlični narodnjakinji bodi dodeljenih še mnogo let!

PTUJ. (80letnica.) V krogu svoje rodbine je praznovala te dni gospa Karolina Selakova na svojem posestvu Hrastovcu pri Ptujju osemdesetletnico rojstva. Jubilatka je službovala 33 let kot poštarica v Žireh pri Logatcu, kjer se je vedno z verno udeleževala v narodnem delu. Sedaj živi v pokoju na svojem posestvu. Kljub visoki starosti vrši še danes pri najboljšem zdravju samostojno vodstvo obširnega gospodarstva. Še mnogo let!

MALA NEDELJA. V nedeljo 6. novembra vsi Društveni dom h krasni narodni igri «Rokovjači». Nastopijo tudi mladi vojški. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Samo enkratna uprizoritev! Godba in ples. K obilni udeležbi vabi vse od blizu in daleč Narodno-kulturno društvo.

IVANJKOVCI. Tukajšnja vinarska zadruga bo priredila v sredo 7. decembra t. l. v restavracijski dvorani tik tukajšnjega kolodvora svojo III. vinsko razstavo in sejem. Kakor vedno bo prireditelj z blagom založena in bo vsakdo, ki se zanima za vina iz ormoško-ljutomerskih vinskih gor, imel priložnost si ogledati letošnji izvrstni pridelek kakor tudi stara vina, kolikor ga je še od prejšnjih letnikov. Sejem bo nudil najlepšo priložnost za sklepanje kupčij.

GOSPODARSTVO

Zborovanje vinogradnikov v Ptujju

ki se je vršilo 18. septembra t. l. ob veliki udeležbi zlasti iz ptujškega okraja, je imelo na sporedu: obdarovanje vinogradnikov razstavljalcev ter likvidacijo prve oblastne vinske razstave v Ptujju, priredbo enakih prireditelj v Ptujju ter boj proti pokvarjenim vinom.

O vseh točkah je podal stvarno poročilo tajnik oblastne vinske razstave g. Ljudevit Sagadin. Poročilo o likvidaciji se je soglasno odobrilo in se je prirediteljem izrekla zahvala. Druga oblastna

vinska razstava, združena z vinskim sejemom, se bo istotako priredila v Ptujju, in sicer meseca januarja 1928. Proti točilcem ponarejenih vin in šmarnice naj se postopa z vso strogostjo in se odredi stroga kontrola; sploh se naj točenje soka samorodnih trt popolnoma prepove, ker so na kvar ljudskemu zdravju in v škodo pristnemu zdravemu vinu.

V zastopstvu ministra za kmetijstvo in vode ter velikega župana mariborske oblasti je oblastni kmetijski referent g. inž. Zidanšek razdelil 30 diplom velikega župana, predsednik razstavnega odbora pa je razdelil med razstavljalce odlikovanja v obliki 40 diplom odbora, 10 medenih pip z napisom «Vinska razstava v Ptujju 1927.»; 10 razstavljalcev je dobilo kot nagrado orodje, medtem ko so državni trtni nasadi v Mariboru, Pekrah in Kapeli prejeli lepe slike razstave. Skupaj je bilo 93 odlikovancev od 243 razstavljalcev. Vinogradniki so bili prav zadovoljni z odlikovanji in nagradami. Zastoj se je vsakemu vinogradniku še dodelila brošura «Pokončavanje kiseljaka».

Prva oblastna vinska razstava je uspela moralno kakor gmotno zelo dobro. Vinogradnike in vinske kupce opozarjamo na novo enako prireditelj, drugo oblastno vinsko razstavo, združeno z vinskim sejemom, ki bo v Ptujju leta 1928. po prvem pretoku, to je najbrž 13. do 15. januarja. Zanimanje za to prireditev je že zelo veliko, zlasti kupci iz inozemstva se interesirajo za ta vinski sejem.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Razpoloženje za nakupovanje je bilo zadnje dni na svetovnem trgu slabo in so cene kazale nagibanje k slabljenju. Le turščica je bila čvrstejša. V torek so se cene na ameriških tržiščih zopet okrepile. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 25. t. m. za 100 kg na debelo (postavljeno na slovensko postajo; mlevska voznina) naslednje cene: pšenica: baška 337-50 do 342-50 Din, sremska 335 do 337-50 Din, slavonska 332-50 do 335 Din; turščica: baška 235 do 247-50 Din; moka «0»: 480 Din.

ŽIVINA. Na vseh jugoslovanskih tržiščih cene precej stalne. Goveja živina se kupuje v precejšnji meri za izvoz, zlasti v Avstrijo. Na mariborskem sejmu 25. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 7-50 do 8 Din, poldebili voli 6 do 7 Din, krave, debele, 7 do 8 Din, plemenske 5 do 6 Din, klavne 3-50 do 4 Din, mlatne 5-50 do 6-50 Din, mlada živina 5-50 do 8-25 dinarjev; teleta 10 Din. Cena mesu: govedina 10 do 18 Din, teletina 17-50 do 22 Din, svinjina 17-50 do 30 Din za kilogram.

KRMA. Na mariborskem trgu so bile za krmo naslednje cene: seno 65 do 75 Din, slama 35 do 45 dinarjev za 100 kg.

HMELJ. Na zunanjih tržiščih cene nespremenjene čvrste. V Ž a t c u (Češkoslovaška) se trguje hmelj po 2300 do 2500 češkoslovaških kron za 50 kilogramov (po okrog 77 do 84 Din za 1 kg). V Savinjski dolini se gibljejo cene med 25 do 55 Din za en kilogram po kakovosti. Enake so cene tudi v Vojvodini.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo te dni v valutah:

1 ameriški dolar za 56-20 do 56-40 Din;

1 nemška marka za 13-33 in pol do 13-36 in pol dinarja.

25. t. m. pa se je dobilo v devizah:

1 avstrijski šiling za 8 do 8-03 Din;

1 nemška marka za 13-54 do 13-57 Din;

1 madžarski pengő 9-94 do 9-97 Din;

100 italijanskih lir za 309-60 do 311-60 Din;

1 ameriški dolar za 56-63 do 56-83 Din;

100 češkoslovaških kron za 168 do 168-80 Din.

Sejmi

28. oktobra: Mokronog, Lož, Žužemberk, Radovljica, Sv. Jurij ob južni železnici (trg; izvozni sejem), Dolnja Lendava, Gornji grad (samo za blago), Slovenska Bistrica, Gornji Petrovci (samo za blago), Muta, Sv. Tomaž pri Ptujju.

31. oktobra: Ptujška gora.

2. novembra: Črnomelj, Cerknica pri Logatcu, Mirna.

3. novembra: Pišce, Zagorje (okraj Litija), Dravograd.

4. novembra: Rečica ob Savinji (le za blago), Konjice (trg).

5. novembra: Št. Vid (okraj Litija), Beltinci.

Kratke vesti

— **Važno za vinogradnike.** Ker se državne trtnice v Bršlinu pri Novem mestu ukinejo, se slovenski vinogradniki opozarjajo na pravočasno nabavo raznega trtnega materiala, ki ga ima trtnica v prvovrstni kakovosti v zalogi. Cene za 1000 komadov: cepljenk 1500 Din; korenjakov 250 Din; ključev 100 Din.

— **Cenovnik za trte.** Po odloku ministrstva za kmetijstvo in vode velja v vseh državnih kmetijskih napravah jeseni leta 1927. in pomladi leta 1928. za 1000 (tisoč) kosov trt tale cenovnik: a) Ključi ameriške trte (35 do 40 cm) dolgi: I. vrsta po 100 Din, II. vrsta po 35 Din; b) Korenjaki (sajenke) ameriške trte: I. vrsta po 250 Din, II. vrsta po 75 Din; c) Cepljenke: I. vrsta po 1500 Din, II. vrsta se ne prodaja; d) Ključi domače trte (za cepiče) poljubne dolžine: po 100 Din. Naročnikom trt letos ni treba predložiti potrdil županstva, da potrebujejo trte za sajenje izključno na svojem zemljišču. Tudi jim ni treba potrdila sreskega ekonomista (kmetijskega referenta) o vsebini apna v dotičnem tlu, ki je določeno za razširjenje vinograde. Zadostuje, da v prošnji navedejo vrsto do sedaj porabljene podlage in izjavijo, ali dotični vinograd na tej podlagi uspeva. Naročila na vse vrste gori označenih trt sprejemajo upraviteljstva državnih trtnic in drevesnic v Novem mestu, Kostanjevici in Brežicah ter ravnateljstvo specialne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnje naj se čim prej predložijo eni (najbližji) gori navedenih ustanov.

— **Preselitev tvornice keksov v Zagreb.** Te dni je kupil g. Bizjak v Zagrebu veliko tvornico, v kateri namerava prirediti s prihodnjo pomladjo svojo veliko tvornico keksov, ki jo ima sedaj v Rogaški Slatini. Za Rogaško Slatino pomeni ta preselitev hud udarec, ker je imel g. Bizjak v svojem podjetju zaposlenih okrog 100 ljudi ter je tudi eden najboljših odjemalcev mleka in drugih živil v kraju. Narodnega moža pa bodo pogrešali tudi vsi narodno zavedni krogi v rogaškem okraju.

Nekaj navodil za volilce obrtnike

Volitve v obrtni odsek Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani se vrše še do

30. t. m. ob 4. popoldne,

ko poteče rok za glasovanje. Na željo zastopnikov obrtnih organizacij, ki zaradi klerikalnih lumparij niso mogle dobiti pravočasno volilnih imenikov in zato niso mogle poslati

posameznim volilcem kandidatskih list, priobčujemo spodaj kandidatsko listo, ki jo lahko obrtniki porabijo za glasovanje.

Vsekakor je najgotovejše, da glas ne gre v izgubo, če vsak volilec odda volilne listine, ki jih je dobil od komisije, obrtniškega zaupniku ali kakemu zaupniku SDS ali SKS. Ti so najbolje poučeni, kako je treba pravilno izpolniti predpise, da glas ne gre v izgubo.

V drugi vrsti priporočamo, da vsak volilec takoj pošlje (petek je zadnji dan za odposlanje) vse to, kar je dobil od volilne komisije, v navadni kuverti na naslov:

Vrhovni obrtniški svet,

Ljubljana, Beethovnova ulica št. 10.

Še boljše je, če volilne listine sam ali po kakem svojem zaupniku **osebno** odda tej obrtniški organizaciji. Za one obrtnike, ki so daleč od Ljubljane in kjer pošta ne funkcionira hitro, je petek že prepozen dan za odposlanje. Zato je za te obrtnike boljše, da poiščejo zaupnike, ki potem nesejo listine sami v Ljubljano.

Sele, če drugače voliti ni mogoče, naj se volilci poslužijo spodnje kandidatske liste sami. To pa na tale način:

1.) Izstriži iz »Domovine« kandidatsko listo tako, da ostanejo na odrezku samo imena in polni naslovi kandidatov. Pazi, da ne izrežeš kandidatske liste površno, da bi ostal na njej še kak rob drugega tiska »Domovine«, ker je potem vse tvoje delo zastonj. Tvoj glas je neveljaven. Druga stran kandidatske liste mora biti čisto bela!

2.) Vzemi v roke »Glasovnico«, ki si jo dobil od volilne komisije, nanjo pa prilepi z gumijem ali s popom kandidatsko listo iz »Domovine« tako, da ne more odleteti. Pazi pri tem, da nalepiš izrezek točno na ono mesto »Glasovnice«, kjer je prazen prostor za kandidate in namestnike. Črte na izrezku se ujemajo s črtami na »Glasovnici«. Levega roba »Glasovnice«, kjer stoji tiskano eno pod drugim »Kandidat«, »Namestnik«, »Kandidat«, »Namestnik« itd., ne smeš prelepiti, ampak mora ostati ta rob nezakrit. Izrezek iz »Domovine« nalepi tako, da pride zgoraj v prvo vrsto poleg besede »Kandidat« ime Josip Rebek in spodaj v zadnjo vrsto poleg zadnje besede »Namestnik« ime Mihael Lešnik.

3.) Vzemi v roke malo rdečo kuverto, na kateri je napisano: »Samo za glasovnico«. V to kuverto vtakni »Glasovnico«, na katero si prilepil kandidatsko listo, ter kuverto **zalepi!** Nobene druge stvari ne smeš vtakniti v to malo kuverto.

4.) Nato vzemi v roke večjo rdečo kuverto, na kateri stoji **naslov volilne komisije**. V to kuverto vtakni **dvoje**:

- malo rdečo kuverto**, v kateri je izpolnjena glasovnica,
- »izkaznico«**, ki ti dá legitimacijo za volitev in brez katere ne moreš voliti.

Nato tudi večjo kuverto **zalepi** ter jo odnesi na pošto, kjer jo **oddaj priporočeno**, kar te nič ne stane. Receptis dobro shrani. Na pošto daš lahko seveda, če veš, da bo pošta vsaj na petek odšla naprej, sicer raje izroči listine zaupniku.

Zakaj je treba na vse te predpise točno paziti?

Da boš to razumel, je treba razložiti, kako bo volilna komisija odpirala volilne kuverte. Ko odpre priporočeno rdeče pismo, pogleda najprej, če sta v njem **dve** stvari: 1.) mala rdeča kuverta in 2.) izkaznica. Izkaznica pové, kdo voli. Komisija poišče volilca v volilnem imeniku ter ga zaznamuje, da je volil. Male kuverte, v kateri je skrita glasovnica, pa sedaj še **ne odpre**, marveč jo dene k drugim malim kuvertam, ki se **pozneje skupaj odpro** ter iz njih vzamejo glasovnice. Na ta način je postalo glasovanje **tajno**, ker nihče ne more vedeti, čigava je katera glasovnica.

Sedaj je menda vsakomur jasno, zakaj je treba tako pazljivo ravnati po gornjih navodilih. Kdor bi kaj **zamešal** (glasovnico z izkaznico ali pa veliko rdečo kuverto z malo), bi napačno storil in njegov glas bi bil izgubljen. **Zato, pozor! Zato, stroga točnost!**

Josip	Rebek	* ključavničarski mojster	Ljubljana Cankarjevo nabrežje 9.
Kamilo	Krapeš	urarski mojster	Ljubljana Jurčičev trg 3.
Andrej	Oset	gostilničar	Maribor Tattenbachova ulica
Josip	Berlič	gostilničar	Ptuj 9.
Ivan	Gogala	čepičar	Jesenice - Sava (Gor.)
Alojzij	Cešarek	ključavničarski mojster	Ribnica (Dol.)
Jakob	Volk	krojaški mojster	Soštanj
Dragotin	Hmelina	dimnikarski mojster	Slovenjgradec
Franc	Kavčič	gostilničar	Ljubljana Privoz 4.
Franc	Iglič	krojaški mojster	Ljubljana Kolodvorska ulica 28.
Josip	Kokol	gostilničar	Orešje 58, Lajtersberg
Jernej	Golčer	sodarski mojster	Celje Klavniška cesta
Ivan	Bajcar	sedlarski mojster	Toplice - Zagorje ob Savi
Josip	Holy	brivski mojster	Brežice
Ignacij	Petrovič	mizarski mojster	Bukovec
Friderik	Krois	čevljarški mojster	Ptuj
Josip	Kregar	tesarski mojster	Ljubljana Cesta na Kodeljevo
Rudolf	Sakšida	zidarski mojster	Ljubljana Poljanska cesta 81.
Janko	Horvat	soboslikarski mojster	Ljutomer
Rudolf	Zontič	čevljarški mojster	Celje
Filip	Ogrič	zobotehnik	Novo mesto
Matevž	Hafner	mesarski mojster	Skofja Loka
Franc	Dolžan	kleparski mojster	Celje Kralja Petra cesta 15.
Franc	Retzer	gostilničar	Sv. Lenart v Slov. goricah
Stefan	Speletič	soboslikarski mojster	Ljubljana Rimska cesta 16.
Jernej	Perdan	čevljarški mojster	Ljubljana Rožna ulica 41.
Jakob	Virjent	čevljarški mojster	Vransko
Josip	Kolar	mizarski mojster	Vransko
Anton	Petkovšek	kovaški mojster	Blekova vas - Dol. Logatec
Leopold	Turšič	mizarski mojster	Cerknica
Jožef	Volčič	mizarski mojster	Maribor Slovenska ulica 36.
Mihael	Lešnik	krojaški mojster	Maribor Orožnova ulica 4.

BELEŽKE

+ Ni jih sram groziti z nasiljem. K volilnemu boju okrog Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani piše »Domoljub« med drugim: »Nenadomestljivo škodo bi trpel trgovski in

obrti stan, če bi si to pot izvolil liberalno zastopstvo, ki bi ga niti deželno niti državno oblastvo ne moglo podpirati.« — Naš policajklerikalizem se ne sramuje nastopati z grožnjami proti gospodarskim krogom, če bi ti ne hoteli ustreči zavoženi klerikalni politiki. Tista stranka, katere časopisje je svoječasno poveljevalo »svobodno voljo volilcev do neba, se sedaj poslužuje najpodlejših sredstev, grožnje z nasilji, da

Joseph	Reber	Joseph	Joseph
Karl	Kropf	Karl	Karl
Adolf	Ost	Adolf	Adolf
Joseph	Berle	Joseph	Joseph
Ivan	Cigala	Ivan	Ivan
Aljoša	Čokar	Aljoša	Aljoša
Jakov	Vojk	Jakov	Jakov
Pravoslav	Imenjak	Pravoslav	Pravoslav
Branka	Kavčič	Branka	Branka
Franc	Lož	Franc	Franc
Joan	Kolob	Joan	Joan
Joan	Gold	Joan	Joan
Ivan	Bajnar	Ivan	Ivan
Joseph	Hof	Joseph	Joseph
Ignacij	Leitovnik	Ignacij	Ignacij
Felektiv	Kola	Felektiv	Felektiv
Joseph	Stegari	Joseph	Joseph
Hubert	Škafid	Hubert	Hubert
Anton	Stevan	Anton	Anton
Hubert	Xenit	Hubert	Hubert
Philp	Ogic	Philp	Philp
Matias	Matias	Matias	Matias
Franc	Doljan	Franc	Franc
Franc	Reizer	Franc	Franc
Stefan	Spelsh	Stefan	Stefan
Joan	Perdan	Joan	Joan
Jakov	Vlajen	Jakov	Jakov
Joseph	Kola	Joseph	Joseph
Anton	Poljovšek	Anton	Anton
Franso	Tovš	Franso	Franso
Joan	Vojk	Joan	Joan
Anton	Lešnik	Anton	Anton

bi zanesla med gospodarske kroge malodušnost. Naši gospodarski krogi pa niso morda duševno zaostali klerikalni kimovci kje v kakšni zapuščeni vasi, nego so ljudje z lastnimi možgani in s čutom ponosa, ki jim velevala, da je tako pisanje »Domoljuba« poniževanje in zasramovanje naših obrtnikov in trgovcev. S takimi grožnjami prikazujejo klerikalci tudi, da hočejo iz zbornice

napraviti čisto navadno politikovalnico ter jo odvezeti namenu, za katerega obstoja, to je resnemu gospodarskemu delu. Sicer pa je klerikalna grožnja brez podlage, ker bo klerikalno-radikalni režim nasilja vsak čas odnesla burja, s čimer bo preprečeno, da bi se v Sloveniji še nadalje uveljavljala makedonska praksa.

+ **Rušenje klerikalnih trdnjav v Beli Krajini.** Pred kratkim so bili klerikalci pri občinskih volitvah v Metliki popolnoma poraženi. Predzadnje nedeljo so se vršile občinske volitve na Vinici, kjer so doživeli klerikalci katastrofalen padec glasov. Klerikalci so dobili 208 glasov (13 mandatov), samostojni demokrati in SKS 196 glasov (12 mandatov). Ne smemo pozabiti, da je Vinica ena največjih občin v Beli Krajini in je vedno stala trdno samo v klerikalnih rokah. Ko ne bi bilo tako silnega farovškega pritiska, ne bi dobili klerikalci niti toliko glasov. Vzgledoma Metlike in Vinice naj sledi tudi ostala Bela Krajina.

+ **Katastralna občina Lopata, volitve v celjsko okoliško občino in klerikalci že mislijo, da je Slovenija v Makedoniji.** Lopata je katastralna občina v Veliki Pirešici. Otroci iz Lopate so vsolani v celjsko okoliško občino. Prizadevanje, da se priključi Lopata tudi samoupravno k celjski okoliški občini, je že staro in se klerikalci za izvedbo tega prizadevanja niso doslej posebno pobrigali. Tozadevni dopis počiva pri velikem županstvu v Mariboru. Ker klerikalcem pri občinskih volitvah za celjsko okolico huda prede, so se naenkrat spomnili na Lopato, kjer bi se dalo dobiti za klerikalno listo nekaj glasov. Še preden je mogel na željo klerikalcev veliki župan spis ugodno rešiti, je potekla za te občinske volitve reklamacijska doba. Klerikalci so se, odkar so v družbi radikalov, že precej naučili, kako se vodijo volitve. Vložili so kratkomašo za svoje volilce iz Lopate reklamacije, ne da bi bila ta občina že priključena celjski okoliški občini. To je očitno kršenje zakona, ki jim pač ne sme uspeti, saj še nismo v Makedoniji.

PROSVETA

p **Nova zabavna knjižnica za mladino.** Urejuje in izdaja A. Kosi. I. in II. zvezek. Mladinski pisatelj Anton Kosi v Središču ob Dravi je urejeval in izdajal v letih 1890. do 1910. mladinski zbornik »Zabavna knjižnica za mladino«. Izšlo je skupaj 14 zvezkov v 46.000 izvodih, kar svedoči, da je bil ta zbornik zelo priljubljen. Lansko leto pa se je odločil Kosi za izdajo »Nove zabavne knjižnice za mladino«, od katere ležita sedaj dva snopiča pred nami. Ta mladinski zbornik izhaja v nedoločenih rokih (navadno vsako leto po en zvezek) ter prinaša našim mladim ljudem dokaj primerne čtiva v daljših in krajših pesniških in prozačnih sestavkih, kakor narodne pravljice, pripovedke, basni, legende, pregovore, gospodarske in druge nasvete, kratkočasnice, zabavne naloge itd., torej gradivo, ki ne zanima samo otrok, marveč je tudi za odraslo preprosto ljudstvo koristno in izpodbudno čtivo. »Novo zabavno knjižnico za mladino« toplo priporočamo šolam, prosvetnim društvom, staršem ter mladini sploh. Delce se dobi pri izdajatelju v Središču ob Dravi ter v vseh večjih knjigotrdnicah. Cena izvodu 7-50 Din.

DOMAČE NOVOSTI

* **Obrtniki volilci v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo!** Pomnite, da poteče rok za glasovanje v nedeljo 30. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne. Do takrat morajo biti vse listine v rokah zbornične volilne komisije. Vse listine morajo biti popolnoma pravilno izpolnjene, sicer so glasovnice neveljavne. Glejte navodila na 6. in 7. strani! V petek je zadnji dan za odposlanje s pošto, toda le pod pogojem, da ste sigurni, da bo Vaše pismo (priporočeno) res šlo naprej. Več v navodilih. Ako ste si v čem na nejasnem, se obrnite na zaupnike!

* **Zadnje letošnje zasedanje ljubljanske oblastne skupščine.** K zadnjemu letošnjemu zasedanju se bo sestala ljubljanska oblastna skupščina v začetku novembra, najbrže 5. Skupščina ima predvsem sprejeti proračun za prihodnje leto.

* **Postanci, ki so bili dvakrat ali trikrat izvoljeni, so v zmislu volilnega zakona odstopili**

svoje prejšnje mandate, in je tako prišlo v Narodno skupščino 32 novih poslancev. V Sloveniji je dr. Korošec odstopil svoj mandat v ljubljansko-novomeškem okrožju in je na njegovo mesto prišel Fran Kremžar. Med vsemi 32 novimi poslanci so razen treh sami novinci, ki še niso bili skupščinski poslanci.

* **Nasilen razpust občinskega sveta v Ptuj.** Kakor javljajo iz Ptuja, je tamošnji občinski svet brez pravega povoda razpuščen. To je zopet eno številnih klerikalnih nasilij po makedonski metodi. Pravijo, da so klerikalci popolnoma izgubili čut za politično poštenost. Mi pa pravimo, da tega čuta nikdar niso imeli, odnosno so ga imeli samo tako dolgo, dokler niso bili na sedlu in niso mogli pokazati svoje prave barve. Klerikalci računajo, da bodo z gerentom ali komisarjem v Ptuj dobili v roke dobro agitacijsko sredstvo za ptujske občinske volitve, ki se bodo v kratkem vršile.

* **Rudarji, ki se vračajo iz Nemčije v domovino,** naj takoj po svojem dohodu v domovinski kraj prigrasijo svoj prihod nemškemu rudarskemu uradu preko konzulata v Düsseldorfu s prošnjo, da se jim zagotovi izplačevanje rent tudi po povratku v domovino. Prijavi naj prilože pooblastilo, glaseče se na konzulat, ki jim bo pripadajočo rento redno pošiljal v kraj njihovega bivališča.

* **Regulacija Savinje.** Dne 18. t. m. se je vršila pod predsedstvom vladnega svetnika dr. Senekoviča že tretja anketa za regulacijo Hudinje ob Celju. Ankete se je v imenu oblastnega odbora udeležil tudi inž. Fišer. Tekom razprave, ki sicer še ni privedla zadevo do končnega zaključka, je vladalo precej soglasno naziranje, da se izvede v najkrajšem času celotni regulacijski načrt. Tudi so pokazale stranke svojo pripravljenost, da nosijo primerni del stroškov.

* **Gradba mostu v Kokrski dolini.** Minilo je že eno leto od povodnji v Kokrski dolini, ko je odnesla voda večino mostov, vendar še ni mogla krajska sekcija gradbene direkcije radi pomanjkanja denarnih sredstev izvesti vseh popravil. Te dni se je vendar vršila javna licitacija za oddajo gradbenih del železobetonskega mostu nad Tupalčami. Z novim mostom se bo regulirala tudi državna cesta, ki bo zgubila ovinek pred mostom. Gradbo mostu ima izvršiti tukajšnje stavbeno podjetje Slavec.

* **Proti komitaškim zločinom.** V Kratovu v Srbiji se je vršil velik protestni zbor proti zločinom bolgarskih komitašev. Udeležilo se je zboru 4000 oboroženih kmetov. Po sprejemu protestne resolucije so hoteli seljaki prekoračiti bolgarsko mejo in se osvetiti za komitaške zločine, kar so oblastva le s težavo preprečila.

* **Grozne poplave v Črni gori in Bosni.** V Črni gori in Bosni so zaradi večdnevnihih nalivov nastale velike povodnji. Voda je odnesla na stotine ovc in goveje živine; v Jadini je utonil kmetovalec Jovo Milišić. V Šavniku je voda porušila več hiš. Okoli Nikšića je voda odnesla vse mostove, tako da je onemogočen vsak promet med Nikšićem in okoliškimi vasi. Zelo huda je bila povodenj tudi v Bosni.

* **Občinske volitve v okraju Šmarje pri Jelšah** so razpisane in se bodo vršile v vseh občinah v nedeljo 27. novembra. Izvzeta je le občina Sveti Mohor, kjer še ni potekla funkcijska doba odbora.

* **Kmetijski pouk v osnovnih šolah.** Prosvetni svet je izdelal nov učni načrt za osnovne šole. Novi načrt predvideva tudi pouk v kmetijstvu v vseh osnovnih šolah.

* **Italijani imajo dobro zastraženo mejo.** Ako dobijo koga, ki hoče čez mejo brez predpisanih potnih listin, ga zadene huda kazen. V Krajnik iz Gorice je poskušal prekoračiti mejo brez dokumentov, pa so ga stražniki prijeli in sodišče v Gorici ga je obsodilo na sedem mesecev in šest dni zapora ter 120 lir globe. Pri Cerknem je hotel prestopiti mejo Ivan Kacin. Ustavili so ga miličniki in v Gorici je bil obsojen na štiri mesece zapora.

* **Vojni tovariši!** Kakor je bilo sklenjeno na Brezjah, kliče mo naše delegate in zaupnike za prvo nedeljo decembra ali 4. decembra v Ljubljano. Kdor koli se zanima za Zvezo slovenskih

vojakov in njeno delo, kdorkoli rabi tozadevnih pojasnil, naj pride! Ob 8. uri bomo prisostvovali vojaški maši v garnizijski cerkvi sv. Petra, potem pa vsi v lepi novi salon tovariša Rozmana na Sv. Petra cesti št. 85! Tam bodo resni referati, pojasnila, stvarna debata. Kosilo istotam. Vsi kraji Slovenije, kjer so naše podružnice ali kjer so se postavili ali nameravajo postaviti spomeniki, naj pošljejo po 1 ali 2 moža k sestanku. Dostop sicer prost vsem bivšim vojakom iz svetovne vojne. Tovariši, javite že sedaj pismeno udeležbo na tajništvo ZSV, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5.

* **Smrtna nesreča v kamnolomu.** Te dni popoldne se je v velikem kamnolomu g. Birolle v Zagorju zgodila huda nesreča. Ko je strelni mojster zažgal mine, so se vsi mineri umaknili daleč stran, samo miner Ciril Jušin je ostal v bližini zažgane mine, ker je smatral, da je zadosti oddaljen in da ga ne more zadeti nesreča. Toda katastrofa je nastopila takoj po prvem izstrelu. Jušinu je naenkrat zmanjkalo tal. S kamenjem vred se je začel kotaliti z višine naglo navzdol in je obležal sredi med kupom kamenja. Jušina bi bilo kamenje popolnoma zakrilo, toda k sreči drugi izstrel mine ni eksplodiral v bližini. Ko so tovariši pohiteli k Jušinu, so ga našli še pri polni zavesti. Videti pa je bilo, da ima notranje poškodbe zaradi pretresljajev pri drčanju s kamenjem. Poškodovanca so odnesli k zdravniku doktorju Zarniku, ki je poleg drugih poškodb po telesu ugotovil, da je Jušinu tudi zlomilo roko. Ko so poškodovanca prenesli domov, je bil še vedno pri zavesti in se je dal tudi prevideti. Kmalu pa je nastopila smrt. Pokojni Ciril Jušin je bil goriški rojak, oženjen in je bil že sedem let zaposlen pri Birolinem podjetju. Nesreča minerja Jušina bodi vsem delavcem v svarilo, da pri nevarnem delu v kamnolomu ni previdnosti nikoli zadosti.

* **Nesreča s samokresom.** Pri gostilničarju Cirilu Sajovicu v Velesovem se je nahajal te dni zvečer Andrej Juvan, 18letni kovaški učenec, doma iz Češnjevka. Bilo je že pozno ponoči, ko je Sajovic razkazoval Juvanu samokres. Med manipuliranjem se je revolver po nesreči sprožil in je kroglja zadela Juvana ter mu prestrelila trebuh. Nesreča je vse navzoče silno prestrašila. Poklicali so takoj zdravnika, ki je ranjenca obvezal. Nato so Juvana prepeljali z vozom v Kranj in od tam z rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnico.

* **Italijansko vohunstvo v Jugoslaviji.** V vasi Laze v Bosni je ujel kmet Djekić goloba pismo, ki ga je takoj izročil policijskim oblastvom. Golob je imel na nogi aluminijast prstan, na katerem je bilo vrezano italijansko besedilo. Vojaška oblastva so odredila obširno preiskavo, da ugotove, odkod izvirajo ti golobi.

* **K žalostnemu dogodku v Spodnjih Poljčanah,** o katerem smo že pisali, še nekaj pojasnil. Ustreljeni nesrečnik se piše Oton Beg in je bil doma iz Spodnjih Poljčan. Pokojnik je bil zelo marljiv član pevskega zbora »Čitalnice« in splošno priljubljen. Očitek, da je bil pretepač, je krivičen. Zaradi njegove smrti so njegovi starši hudo prizadeti. Kako in zakaj je prav za prav prišlo do uboja, se bo razjasnilo pred sodiščem. Zatrjuje se, da pokojnik ni dal povoda za spor in tako žalosten izid spora.

* **Vol pod vlakom.** Na progi med Blanco in Sevnico je prišel pod tovorni vlak vol. Kolesa lokomotive so neusmiljeno zgrabila žrtev in jo razmesarila. Vlakovodja je takoj ustavil vlak. Ko pa je vlak po kratkem postanku hotel zopet kreniti dalje, je iztiril tovorni vagon, zaradi česar je bila proga nekaj ur zaprta za vsak promet.

* **Pasja steklina v Dravski dolini.** V Dravski dolini se je zadnje dni pojavil stekel pes, ki je ogrizel po dosežanih ugotovitvah 14 oseb. Vsi ogrizeni so bili oddani v Pasterjev zavod v Celju. Obstoja pa sum, da je bilo ogrizenih še več oseb in zato se dotični pozivljejo, da se v lastnem interesu nemudoma javijo pri svojem županstvu.

* **Žrtev stekline.** V zagrebško bolnico so te dni pripeljali 43 let starega delavca Mateja Voglarja, rodом iz Stogovca v ptujski okolici, na

katerem so se pojavili znaki stekline. Pred tremi meseci je Voglarja ogrizel domač pes, vendar pa je rana bila neznatna in se ni dalje brigal zanjo. Sedaj so ga domačini pripeljali v bolnico, a zanj ni več pomoči.

* **Nevaren vlomilec v rokah pravice.** Orožniška patrolja v Škofljici je zajela nevarnega tatu in vlomilca, bivšega mesarskega pomočnika 26letnega Josipa Petriča, pristojnega v Št. Jurij pri Grosupljem. Varnostna oblastva so nevarnega pustolovca zasledovala že več mesecev. Petrič je avgusta preстал 18mesečno ječo zaradi raznih hudodelstev. Med drugim ima na vesti tudi vlom v Mencingerjevo delikatesno trgovino na Sv. Petra cesti v Ljubljani, kamor je vlomil v družbi nekaterih svojih pajdašev. V Ljubljani se je Petrič seznanil z nekim Francetom ter se z njim dogovoril, da ustanovita tatinsko družbo. Obenem se je seznanil tudi z nekim krepkim dekletom, Miciko po imenu, s katero sta se imenitno razumela. Ta grešna trojica se je torej vlačila po ljubljanski okolici. Spali so nocoj tukaj, jutri tam, enkrat v tem hlevu, drugič zopet drugje, ter kradli. France, ki ni bil tako drzen kakor Petrič, je kradel navadno kolesa, s katerimi so se vsi trije hitro selili iz kraja v kraj. Petrič bi s tatinskimi in vlomilskimi poslom nadaljeval morda še vso zimo in še dalje, da ga niso končno izsledili škofljiški orožniki. France in Micika sta imela za enkrat srečo in še nista padla pravici v pest.

* **Čarugov pajdaš se dela blaznega.** V zagrebških zaporih je začel vodja razbojniške tolpe Prpić Mali, bivši Čarugov pajdaš, na lepem kričati, da dobro pozna Nikolo Pašića, da je Nikola Pašić živ in da se bo zavzel za njega. Zloglasni razbojnik se dela blaznega tako nespretno, da se takoj vidi njegovo sleparstvo.

* **Roparski napad na poštnega sla.** Pred kratkim zvečer se je v Rušah izvršil roparski napad na poštnega sla K., ki je nesel pošto na ruški kolodvor. Pot vodi iz vasi čez polje, vendar pa so povsod v bližini hiše. Dasi sveti ob vsej poti električna luč, je drzni roparski napadalec na samotni napadel ničesar hudega slutečega poštnega sla in mu iztrgal poštno vrečo ter z njo pobegnil čez polje v bližnji gozd. Poleg običajne pisemske pošte je lopov odnesel tudi denarni odvod ruske pošte v znesku 38.500 Din. Orožništvo roparja zasleduje.

* **Tatvina ob belem dnevu.** V Primostku pri Metliki je te dni ob belem dnevu vlomil v spalno sobo posestnice Bare Šterkove neznan moški in je ukradel pet bankovcev po 100 Din, 51 bankovcev po 10 Din, ves kovani denar, bone o zamenjanem denarju, srebrne krone in razne druge vrednostne listine, v skupni vrednosti 3000 Din. O drzni tatvini so bili obveščeni orožniki, ki so se takoj potrudili, da bi tatu izsledili. Ves njihov trud pa je bil do sedaj brez uspeha. Aretirali so le cigana Luko Hudorovca, ki se je potikal tam okrog z neznanimi moškimi.

* **Napaden na cesti.** Bauman Vinko, 20letni posestnikov sin iz Podove pri Račah, je šel te dni zvečer po opravkih v Brezovo. Med potjo so ga napadli Alojzij Novak, Jakob Žumerl in Ivan Predikaka z vilami in poleni, ter mu prizadejali dve močni rani na glavi. Prepeljan je bil v mari-borsko bolnico.

* **Aretacija drznega vlomilca.** Iz Broda na Savi so privedli v Ljubljano drznega in nevarnega tatu 20letnega Alojzija Grada iz Novega mesta. Fant se je že skoro celo leto klatil po Hrvatskem in Srbiji, kjer je izvršil številne vlome in tatvine. Še več pa jih ima na vesti v Sloveniji, v raznih krajih Dolenjske in na Štajerskem. Drzni pustolovec je hotel v Ljubljani stražnikom pobegniti, vendar se mu naklep ni posrečil.

* **Ptičica pod ključem.** V Novem mestu so aretirali 25letno Lilijano L., bivajočo zadnje čase na Sušaku, pristojno pa v Cerklje pri Kranju. Imenovana se je klatila z moškimi okrog in bila zelo radodarna s svojo ljubeznijo. Lepo Lilijano so zaprli in pridržali v zaporu.

* **Tatvina kolesa.** Pred dnevi je bilo ukradeno iz veže gostilne Plevčak v Gaberju pri Celju kolo Josipa Veternika iz Lokrovca. Kolo je ukradel Jožef Ferjan iz Mojstrane. Zasačen je bil v Motniku, ko ga je prodajal za 200 Din. Isti tat je

šolskega nadzornika gosp. Lukežiča, sedanjega okrajnega šolskega nadzornika g. Vizjaka ter ministra n. r. g. dr. Županiča.

Po pozdravu je predlagal za častnega predsednika g. Engelberta Gangla, kar je zbor tudi soglasno sprejel. Častni predsednik g. Gangl je kot belokranjski rojak toplo pozdravil vse navzoče ter na kratko orisal veliko delo dosedanjega učiteljstva šole. Njegovemu pozdravu je sledil govor okrajnega šolskega nadzornika g. Vizjaka, ki je pojasnil zahtevo po razvoju osnovne šole v pravcu sedanjega modernega časa. Pri slučajnostih je izročil g. Julij Mazelle, župan iz Gradaca, g. Ivanu Barletu kot svojemu nekdanjemu učitelju spominsko knjigo s podpisi vseh učencev in učenk, ki še žive. Starček jo je ginjen sprejel ter izjavil, da bo ta knjiga šla z njim v grob.

Po zaključku slavnostnega zborovanja se je vršila proslava pred samo šolo. Kot prvi govornik je nastopil sedanji upravitelj g. Matko Ljublič in govoril o pomenu šole, obenem pa na kratko podal zgodovino podzemeljske šole. Za njim je dobil besedo g. Julij Mazelle in omenjal zaslužno delovanje učiteljstva na tej šoli, zahvaljeval se je učiteljstvu za njegovo dosedanje delo in ga pozval, naj tudi vnaprej deluje v prid šoli in narodu. G. Smuk, župan občine Podzemelj, je izročil g. Ivanu Barletu diplomu častnega članstva občine Podzemelj. G. Štrucelj, župan iz Gribelj, je pozdravil zborovalce z željo, da se uresničijo vse izrečene besede predgovornikov.

V imenu prosvetnega oddelka je imel daljši govor g. Engelbert Gangl. V njem je poudarjal zvezo med šolo in domom, učiteljstvom in starši ter mladino, obenem pa skupno izobraževalno delo v korist naroda, države in domovine. Svoj govor je zaključil z vzklikom kralju Aleksandru.

Vse ljudstvo se je zatem napotilo na pokopališče, da se na grobu zahvali tudi umrlemu učitelju Rihardu Megušarju. Tu je opetovano govoril g. Gangl. Vršila se je še služba božja, ki jo je opravil ob asistenci duhovščine bivši učenec podzemeljske šole, sedaj kanonik v Zagrebu g. Janko Barle.

Popoldne je bila v novi šoli akademija z zelo pestrim in lepim sporedom, ki je krasno uspela, s čimer je bila proslava zaključena in se je pričela prosta zabava pri Lužerju.

Ob zaključku pripominjamo, da so take proslave najučinkovitejše zblíževalno sredstvo za sodelovanje med šolo in domom. Vsem jubilatoma naše iskrene čestitke, a vsem bivšim učencem in učenkam podzemeljske, gradaške in gribske občine kakor tudi učiteljstvu našo zahvalo za tako lepo prirejeno proslavo.

ZANIMIVOSTI

× **Prva pomlajevalna operacija na Dunaju.** Dunaj je doživel velik dogodek. V zdravilišču «Hera» je bila po znanem načinu pomlajevalnega zdravnika Rusa Voronova izvedena prva pomlajevalna operacija, in sicer na dveh bolnikih v starosti 66 in 70 let. Operacijo je izvedel dr. Emanuel Schleier, ki je pri profesorju Voronovu študiral pomlajevalne operacije. Ob priliki operacije so se v zdravilišču «Hera» zbrali odlični znanstveniki, učenjaki in zdravniki, da prisostvujejo izrednemu poskusu. Kakor znano je treba v svrhu pomlajevanja prenesti opičje žleze na človeka in v ta namen je bil določen mlad pavian (vrsta opič), katerega je dr. Voronov poklonil svojemu tovarišu. Paviana so iz kletke pregnali v lesen zaboj, ki so ga popolnoma zaprli in onemogočili dovod zraka. Skozi malo luknjico so v zaboj vbrizgali kloroformov eter. Pavian se je sicer

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“

Izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

upiral plinu in je držal šapo na odprtini, toda plini so ga kmalu omamili in končno se je opica zleknila v kotu in zaspala. Nato so jo prenesli na poseben operacijski stol in ji odvzeli žleze. Te žleze so bile prenešene na oba bolnika. Operacija je trajala približno dve in pol ure. Dr. Schleier je izjavil, da sta oba bolnika operacijo dobro prestala. Seveda se bo dal vpliv prenosa žlez ugotoviti šele v prihodnjih dneh. Operacija se je izvedla brez vsakih težkoč, bolnika nista trpela nikakih bolečin. Tudi pavian, kateremu so vzeli žleze, se počuti dobro. Opica se je kmalu po operaciji zbudila iz omotice in je bila skoro tako živahna kakor poprej.

× **Mehiški razbojniki zopet napadli vlak.** Mehiški razbojniki še vedno uganjajo svojo strahovlado. Ni še pozabljen strahovit razbojniški napad na potniški vlak, pri katerem je bilo pod vodstvom treh katoliških duhovnikov na stražen način umorjenih okoli 200 potnikov, že poročajo o novem drznem roparskem napadu. Te dni so roparji sredi Mehike napadli vlak in ga popolnoma opleni. Položili so na progo dve bombi, ki sta eksplodirali in prisilili strojevodjo, da je vlak ustavil. Pri napadu je bilo osem potnikov ubitih, a več ranjenih. Tolovaji so odnesli 50.000 dolarjev. V vlaku so se tudi vozili sorodniki predsednika Callesa, ki so pa srečno odnesli pete.

× **Pogrebci so prišli a mrliča ni bilo.** Na graškem pokopališču se je zbralo te dni lepo število pogrebcev iz Hausmannstättene, da izkaže zadnjo čast priljubljeni gospe Schützovi. Pogrebci so čakali in čakali, a voza z mrličem, ne duhovnika in ne edinega sina pokojnice ni bilo od nikoder. Po dolgem čakanju so se obrnili do pokopališčne uprave, kjer so zvedeli v svoje veliko začudenje, da pogreb sploh ni bil napovedan. Na potu domov so po daljšem razmotrivanju prišli do zaključka, da jih je sleparsko potegnil za nos mladi sin gospe Schützove. Ta je namreč pred nekaj dnevi obiskal vse svoje sorodnike ter tožil, da mu je mati na smrt bolna. Dan pozneje je prišel naznanit, da je mati umrla in je ob tej priliki vsakega naprosil za večje ali manjše posojilo za pogreb. Ko so mu vsi dali, je vse lepo povabil na pogreb in izginil. Drznega sleparja so sedaj zaprli, mati, sicer res že v letih, pa nima drugih težav, kakor žalost nad pokvarjenim sinom.

× **Stroj, ki dela na besede.** Iz New Yorka poročajo o čudni iznajdbi ameriške tehnike. Neko podjetje je baje sestavilo zanimivega mehaničnega moža, ki uboga na posamezne človeške glasove in zna na povelje odpirati vrata, prižigati luč in pometati sobo. Vest prihaja iz Amerike in je zato ameriška ali po naše neverjetna.

× **Uživanje jeter proti slabokrvnosti.** Slabokrvnost je zelo razširjena bolezen, ki se pojavlja v raznih oblikah. Veliko zlo, ki ga povzroča slabokrvnost, je slaba odpornost nasproti drugim boleznim. Za zdravljenje se uporabljajo različna sredstva, kakor ribje olje, arzenik, železni preparati in drugo. Povsem nov način zdravljenja je uvedel v naše zdravilstvo dunajski zdravnik dr. Pal, namreč zdravljenje slabokrvnosti z uživanjem jetrne hrane, oziroma izvlečka iz jeter. Povsod se je pokazalo, da ima to

zdravilo nenavadno zadovoljiv uspeh. Slabokrvni uživajo kar največ telečjih ali govejih jeter, in sicer pečene. Priporoča se, da sne za težjo slabokrvnostjo bolna oseba vsak dan vsaj 300 gramov jeter. Zelo verjetno je, da se bi mnogim ta hrana kmalu pristudila, če bi jo uživali dan za dnem v taki količini. Na dunajskih zdraviliščih si pomagajo tako, da jo prireajo na razne načine.

× **Samomorilni poskus stoletne starke.** V mestu Arad na Madžarskem se je 100letna starka Barbara Boltz naveličala življenja. Pred dnevi, ko ni bilo nikogar doma, se je praznično oblekla, postavila na vsako stran svoje postelje po eno gorečo svečo, legla v postelj, katero je posula z rožami in si prerezala žile na rokah. Roki je nato prekrizala na prsih. K sreči se je vrnil medtem domov eden njenih sorodnikov. Prestrašen je opazil starko med rožami in prižganimi svečami v mlaki krvi. Pozval je hitro zdravnika, ki je ugotovil, da je starka še živa. Prepeljali so jo takoj v bolnico. V pismu, ki ga je napisala pred samomorom, je starka navedla, da se je naveličala življenja in da noče biti več kamen spodtike med sorodniki, ki so morali skrbeti za njo.

ŽENSKI VESTNIK

Makaroni s paradižniki. Makarone zlomiš, v lahko osoljeni vodi dobro četrtino ure kuhaš, odcediš in poliješ s precejšnjo količino mrzle vode. Nato jih dobro otreseš in deneš v vročo mast ter primešaš pasirane, goste kuhane paradižnike. Pusti dušiti in potresi gotovo jed po okusu z zribanim trdim sirom.

Kolač za zdravje. Dobro premešaj 8 dekagramov sirovega masla (ali kakšne druge masti) z 10 dkg sladkorja, 2 rumenjaka, 1 celim jajcem, 36 dekagrami moke, 1 pecivnim praškom in s toliko količino mleka (ali tudi vode), kolikor je potrebno za gladko testo. Nato primešaj 3 dekagrame rozin in malo zribanih limonovih lupin. Peci zelo počasi v primerni posodi, ki je dobro namazana z mastjo!

Listnica uredništva

Velike Lašče. Dopis po tiskovnem zakonu zelo nevaren za Vas, ker je mnogo preoster.

Vinogradniška tata. Notica pod tem naslovom nima nikjer označenega kraja, kje se je tatvina dogodila. Tudi sicer je notica nejasna.

Dobrepolje. Nemogoče, ker je proti zakonu. **Stranice pri Konjicah.** Proti tiskovnemu zakonu.

Gornje Skopice. Dopis izročimo tajništvu SDS, ki Vam bo odgovorilo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Siromak mož.

Žena (v menaže III): «Ubogi tigri, ki so jim ukradli svojega ter jih zaprli v kletko!»

Mož: «Tajniki pa vendarle še niso, kakor jaz; oni namreč vsaj razsajati...»

NAJ REČE KDO KAR HOČE
KOLINSKA CIKORIJA
JEIZVRSTNA KAVINA PRIMEŠ

PETOVIA

24 - 28

36 - 41

38

48-

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1
PTUJ, Slovenski trg 261

Dva siromaka.

Matevž: «Zakaj ne greš več zvečer ven?»

Matija: «Zabranil mi je zdravnik uživanje vsakega alkohola. No, saj se tudi ti držiš vedno doma. Zakaj pa?»

Matevž (ki ima hudo ženo): «Meni pa je domači zdravnik skril suknjo...»

Nima prav.

Sprevodnik: «Gospodična, psa ne smete vzeti s seboj v kupe!»

Gospodična: «Pa saj to ni pes, temveč je psica!»

Dunaj prej in sedaj.

Bilo je na Dunaju leta 1913. v času Jadranske razstave.

Tedaj so se pripeljali trije gospodje pred hotel Müller. Prvi je bil iz Prage, drugi iz Budimpešte in tretji iz Zagreba.

«Iz province», je rekel omalovažujoče vratar.

Na dunajski jesenski velesej 1927. so se oni gospodje zopet pripeljali pred isti hotel. Prvi gospod iz Prage, drugi iz Budimpešte in tretji iz Zagreba.

«Inozemci.» je spoštljivo zašepetal vratar.

«Die Muskete».

Pri sodišču.

Priča (popolnoma plešasta): «Gospod sodnik, lasje so mi vstajali pokoncu, ko sem gledal vse to.»

Sodnik (strogo): «Opozarjam vas, da ste pribegli...»

Dober svet.

Nameščenec: «Gospod ravnatelj, prosil bi vas za povišanje plače. Imam pet otrok, a šesti je na potu.»

Ravnatelj: «Da, da! Pametno pa bi bilo, če bi pokazali več prizadevanja v uradu, kakor doma...»

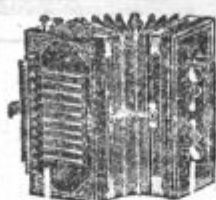
Njegovo orodje.

Jetničar: «Kaj še čakate? Kazen ste prestali in pojdit!»

Odpuščen jetnik: «Da, da, toda s čim naj se preživljam, če mi ne vrnete orodja za izvrševanje mojega poklica?»

Jetničar: «Kakšno orodje?»

Odpuščen jetnik: «No, moje vlomilsko orodje...»

100.000

glasbil smo prodali lansko leto, kar priča o izvrstni kvaliteti naših izdelkov. Pošljemo vam instrument po

izredno nizki ceni direktno iz tovarniškega skladišča 8 dni na ogled. Gramofoni od 345 Din, viole od 95 Din, harmonike od 85 Din dalje. Citre, gitare, mandoline, tamborice, pihala itd. **Velik kataloog zastonj!** Zahtevajte ga takoj od tv. skladišča

MEINEL IN HEROLD

tovarna glasbil in gramofonov, MARIBOR ST 104

BOLNI NA P. JUČIH!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi **Umetnosti prehranjevanja**, ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po poopnjenju sčasoma bolezen preneha. Resni moške zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

Popolnoma zastonj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v celem razposlal le 10.000 izvodov zastonj, zato pišite takoj, da boste tudi Vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov:

GEORG FULGNER — Berlin - Neukölln,
Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 881 263

Najboljši in najlepši nakup blaga, jesenskega in zimskega za ženske in moške obleke ter drugih po treščin.

Kupite le v znani trgovini
Pozor
neveste in ženini, pri nakupu bališča. **P O Z O R** šivilje, krojači! Zahtevajte vzorce!

Ljubljana Lingarjeva ulica

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahlejevu

Beograd
Kosovska ulica 43.

Spoštovani gospod doktor! Tudi jaz se vam moram zahvaliti. V poletju sem naročil za mojo ženo dve steklenici Vašega zdravila, katero ji je toliko pomagalo, da je v enem mesecu popolnoma ozdravela. Razen tega tudi za Draginjo Dakmavje, Marka Čirčica, Nikolo Markova, Djurašica, katerim je vsem pomagalo. To je moje sedmo pismo.

Stapar (Bačka), 12. avgusta 1926.

Nenad Brkić.

Zdravilo „**RADIO BALSAMIKA**“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „**RADIO BALSAMIKA**“ drja. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43. 212

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928.,

ki ima 366 dni.

„**VELIKA PRATIKA**“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obiraan. Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.„**VELIKA PRATIKA**“ je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri 251

J. Blasnik naslednj. tiskarna in lit. (Ljubljana, Brag 12. graf. zavod.)

Prekmurska prisojilnica

v Murski Soboti (Prekmurje)

Zvezna ulica 222

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči računi po

8 do 10%

brez vsakega odbitka.

Večji znesek z daljšo odpovedno dobo po dogovoru.

Poštni čekovni račun št. 12.628. 223